

Bruxelles, 9.7.2021
C(2021) 4997 final

ANNEX 1

ANEXĂ

la

Decizia de punere în aplicare a Comisiei

**privind adoptarea programului de lucru multianual al programului LIFE pentru
perioada 2021-2024**

Programul de lucru multianual pentru punerea în aplicare a programului LIFE pentru perioada 2021-2024

Lista abrevierilor și acronimelor	2
1. INTRODUCERE	4
2. STRUCTURĂ.....	5
2.1. Subprogramul „Natură și biodiversitate” și domeniile de intervenție aferente	6
2.2. Subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții” și domeniile de intervenție aferente	8
2.3. Subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” și domeniile de intervenție aferente	11
2.4. Subprogramul „Tranziția către o energie curată” și domeniile de intervenție aferente	14
3. ALOCAREA FONDURILOR	16
4. GRANTURI.....	17
4.1. Granturile pentru acțiuni	18
4.1.1. Proiectele de acțiune standard (PAS-uri)	18
4.1.2. Proiectele strategice (PS-uri)	20
4.1.3. Proiectele de asistență tehnică (proiecte AT).....	23
4.1.4. Alte acțiuni (AA-uri).....	26
4.2. Procedura de depunere și de selecție în cazul granturilor pentru acțiuni	27
4.2.1. Procedura într-o singură etapă pentru PAS-uri, proiecte AT și „Alte acțiuni”	27
4.2.2. Procedura în două etape pentru PAS	30
4.2.3. Procedura în două etape pentru PS-uri.....	31
4.3. Granturile de funcționare.....	34
4.4. Procedura de depunere și de selecție în cazul granturilor de funcționare	34
4.5. Calendare orientative pentru cererile de propuneri	37
5. ALTE FORME DE FINANȚARE	37
5.1. Contractele de achiziții publice	38
5.2. Premiile	38
5.3. Activitățile de sprijinire a investițiilor, inclusiv finanțarea mixtă	38
5.3.1. Sprijinul pentru finanțarea asistenței tehnice destinate investițiilor în domeniul mediului și al climei	38

5.3.2. Sprijinul pentru finanțarea investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile	40
5.4. Sprijinul pentru finanțarea altor acțiuni în cadrul gestiunii indirecte.....	41
5.4.1. Sprijinul financiar pentru alte activități de gestiune indirectă în domeniul mediului și al climei	41
5.4.2. Sprijinul financiar pentru activarea investițiilor în eficiență energetică ale sectorului privat.....	42
5.5. Proiectele finanțate prin alte forme de finanțare care urmează să fie incluse în procentul de 85 % în conformitate cu articolul 9 alineatul (3).....	42
6. FINANȚARE CUMULATIVĂ.....	43

Lista abrevierilor și acronimelor

BEST	Schema de granturi pentru acțiuni în favoarea biodiversității în regiunile ultraperiferice și în țările și teritoriile de peste mări
ACS	Acțiuni de coordonare și de susținere
DEEP	Platforma europeană de reducere a riscurilor asociate investițiilor în eficiența energetică (<i>De-risking Energy Efficiency Platform</i>)
AE.....	Agenție executivă
EASIN	Rețeaua europeană de informare cu privire la speciile alogene (<i>European Alien Species Information Network</i>)
EEFIG	Grupul instituțiilor financiare pentru eficiența energetică (<i>Energy Efficiency Financial Institutions Group</i>)
BEI.....	Banca Europeană de Investiții
Instrumentul ELENA.....	Instrumentul de Asistență europeană pentru energie locală
EIR.....	Evaluare a punerii în aplicare a politicilor de mediu
EIT.....	Institutul European de Inovare și Tehnologie
ETS	Sistem de comercializare a certificatelor de emisii
EMAS	Sistem de management de mediu și audit
FAO	Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură
FISE.....	Sistemul de informare privind pădurile din Europa
TIC	Tehnologii ..... ale informației și comunicațiilor
AIE	Agenția Internațională a Energiei
UICN	Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii
CCI	Sprijin pentru comunitățile de cunoaștere și inovare ale Institutului European ..... de Inovare și Tehnologie
LUCAS	Studiul-cadru privind utilizarea și ocuparea terenurilor
PLMA.....	Program de lucru multianual
MRVA.....	Monitorizare, raportare, verificare și acreditare
PNCPA.....	Program național de control al poluării atmosferice
PNEC.....	Plan național privind energia și clima
PNAEE.....	Plan național de acțiune pentru eficiență energetică

1. INTRODUCERE

În conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 (denumit în continuare „Regulamentul LIFE”), „[o]biectivul general al programului LIFE este să contribuie la tranziția către o economie durabilă, circulară, eficientă din punct de vedere energetic, bazată pe surse regenerabile de energie, neutră din punct de vedere climatic și rezilientă la schimbările climatice, în vederea protejării, refacerii și îmbunătățirii calității mediului, inclusiv a aerului, a apei și a solului și pentru stoparea și inversarea declinului biodiversității și combaterea degradării ecosistemelor, inclusiv prin sprijinirea punerii în aplicare și a gestionării rețelei Natura 2000, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă. Programul LIFE sprijină, de asemenea, punerea în aplicare a programelor de acțiune cu caracter general adoptate în conformitate cu articolul 192 alineatul (3) din TFUE.”

În această privință, programul LIFE în ansamblu corespunde pe deplin obiectivelor și țintelor Pactului verde european¹, care urmărește:

- transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și competitivă, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor;
- protejarea, conservarea și consolidarea capitalului natural al UE, precum și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și de climă și a impacturilor aferente.

Programul LIFE va contribui la aceste priorități prin intermediul celor patru subprograme ale sale, și anume prin:

- stimularea și integrarea punerii în aplicare a obiectivelor de politică ale UE pentru stoparea și inversarea pierderii de habitate ale speciilor de floră și faună sălbatică în toate sectoarele, precum și a obiectivelor Strategiei privind biodiversitatea pentru 2030;
- sprijinirea tranziției către o economie circulară și protejarea și îmbunătățirea calității resurselor naturale ale UE, inclusiv a aerului, a solului și a apei, printre altele;
- sprijinirea punerii în aplicare a cadrului de politici privind clima și energia pentru 2030, a obiectivului UE privind neutralitatea climatică până în 2050 și a noii strategii a UE privind adaptarea la schimbările climatice;
- consolidarea capacităților, stimularea investițiilor și sprijinirea punerii în aplicare a politicilor axate pe eficiență energetică și surse regenerabile de energie la scară mică.

În prezentul program de lucru multianual (PLMA) pentru perioada 2021-2024 se ține seama de experiența dobândită în cadrul programelor LIFE anterioare și de rezultatele consultărilor cu părțile interesate desfășurate în cadrul pregătirii sale.

Prezentul PLMA include noutățile introduse de Regulamentul LIFE, printre care:

- consolidarea acțiunilor în materie de natură și biodiversitate, prin mărirea domeniului de aplicare și prevederea unui sprijin specific pentru programele de acțiune coordonate din statele membre. Se va contribui astfel la îndeplinirea, în materie de biodiversitate, a ambiției ca pentru obiectivele în materie de biodiversitate să se aloce 7,5 % din

---

¹ COM(2019) 640 final .

cheltuielile anuale prevăzute în cadrul financiar multianual în 2024 și 10 % în 2026 și 2027²;

- un obiectiv de 61 % pentru cheltuielile de sprijinire a obiectivelor climatice, în conformitate cu ambiția de atingere a neutralității climatice până în 2050;
- consolidarea acțiunilor în materie de eficiență energetică și energie din surse regenerabile;
- posibilitatea mai multor sinergii cu alte fonduri și programe, în special prin intermediul mărcii de excelență și al finanțării cumulative;
- mărirea impactului pentru a răspunde la provocările societale prin combinarea eforturilor cu programul Orizont Europa, în special cu misiunile acestuia de sprijinire a Pactului verde european (adaptarea la schimbările climatice, orașele neutre din punct de vedere climatic, oceanele și solurile);
- extinderea domeniului de aplicare geografic prin includerea țărilor și teritoriilor de peste mări (TTPM-uri).

Prezentul PLMA se referă la perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2024.

Structura PLMA-ului respectă lista de conținuturi definită la articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, abordând separat subprogramele doar când este necesar.

În PLMA este stabilit un cadru detaliat pentru exercitarea competențelor de executare ale Comisiei și sunt prezentate activitățile programului LIFE pentru o perioadă de patru ani, ceea ce facilitează participarea potențialelor părți interesate.

Activităților programului LIFE vor fi puse în aplicare, în cea mai mare parte, direct de către serviciile Comisiei sau de către o agenție executivă (AE). AE acționează în limitele delegării definite de Comisie și sub supravegherea acesteia. Responsabilitatea generală pentru program îi revine Comisiei.

2. STRUCTURĂ

În conformitate cu articolul 4 din Regulamentul LIFE, programul LIFE este împărțit în două domenii – „Mediu” și „Politici climatice” – și patru subprograme:

1. în domeniul „Mediu”:

- subprogramul „Natură și biodiversitate”;
- subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții”;

2. în domeniul „Politici climatice”:

- subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea”;
- subprogramul „Tranziția către o energie curată”.

Pe durata actualului PLMA se alocă un buget de 1 801 milioane EUR domeniului „Mediu” și un buget de 1 032,5 milioane EUR domeniului „Politici Climatice”³.

---

² A se vedea „Acordul interinstituțional din 16 decembrie 2020 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară, precum și privind noile resurse proprii, inclusiv o foaie de parcurs în vederea introducerii de noi resurse proprii” (JO L 433 I, 22.12.2020, p. 28).

³ În aceste cuantumuri nu sunt incluse cheltuielile de sprijin, care se ridică la 106 milioane EUR pe durata PLMA-ului.

Fiecare subprogram este descris mai jos, cu precizarea obiectivelor și a domeniilor de intervenție aferente.

La punerea în aplicare a fiecărui subprogram, Comisia va urmări să se asigure că fiecare acțiune respectă legământul verde de a nu face rău⁴ și că nu subminează niciunul dintre obiectivele celorlalte subprograme⁵, analizând în același timp posibilitatea creării de sinergie în vederea urmării unei viziuni holistice asupra mediului.

2.1. Subprogramul „Natură și biodiversitate” și domeniile de intervenție aferente

În conformitate cu obiectivele specifice ale programului, astfel cum sunt prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, subprogramul „Natură și biodiversitate” va urmări:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici, metode și abordări inovatoare (inclusiv soluții bazate pe natură și abordări ecosistemice) pentru realizarea obiectivelor prevăzute în legislația și politicile Uniunii care au ca obiect natura și biodiversitatea sau au legătură cu acestea, să stimuleze extinderea unor astfel de tehnici, metode și abordări și să contribuie la baza de cunoștințe și la aplicarea celor mai bune practici, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii care au ca obiect natura și biodiversitatea sau au legătură cu acestea, inclusiv prin îmbunătățirea guvernantei la toate nivelurile, în special prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile, luând în considerare și posibilele contribuții ale științei cetățenești⁶;
- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor/abordărilor eficiente pentru punerea în aplicare a legislației și a politicilor relevante ale Uniunii care au ca obiect natura și biodiversitatea, prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Programul LIFE este, din 1992, un instrument esențial de sprijinire a punerii în aplicare a Directivei Păsări și a Directivei Habitate, fiind util și, în unele cazuri, crucial pentru asigurarea instituirii rețelei Natura 2000.

În verificarea adecvării directivelor privind natura⁷, în planul de acțiune pentru natură, cetățeni și economie⁸, precum și în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030⁹ se subliniază că este necesar să se mărească finanțarea pentru natură și biodiversitate.

---

⁴ A se vedea: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_ro.

⁵ Ținându-se seama, de exemplu, de activitatea desfășurată de Comisia Europeană în materie de finanțare durabilă, inclusiv taxonomia UE (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_ro).

⁶ Activități științifice întreprinse de persoane din publicul larg, adesea în colaborare cu oameni de știință profesioniști și instituții științifice sau sub conducerea acestora.

⁷ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2016) 472 final din 16 decembrie 2016, „Verificarea adecvării legislației UE privind natura (Directiva Păsări și Directiva Habitate) – Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice și Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică” (denumit în continuare „Verificarea adecvării Directivei Păsări și a Directivei Habitate”).

Subprogramul „Natură și biodiversitate” va contribui la obiectivele Uniunii Europene pentru protejarea, menținerea și refacerea capitalului natural al Uniunii în ecosistemele sale marine, de apă dulce și terestre, astfel cum se subliniază în Convenția privind diversitatea biologică¹⁰ și în Convenția de la Berna¹¹. Subprogramul va contribui îndeosebi la realizarea obiectivelor Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030¹², a obiectivelor directivelor UE privind păsările¹³ și habitatele¹⁴ și a obiectivelor Regulamentului privind speciile alogene invazive¹⁵, precum și a obiectivelor relevante din Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”¹⁶, din Directiva-cadru privind apa¹⁷ și din strategia europeană pentru regiunile ultraperiferice¹⁸.

Cuantumul orientativ alocat subprogramului „Natură și biodiversitate” pentru perioada 2021-2024 este de 1 103,5 milioane EUR.

Subprogramul „Natură și biodiversitate” va fi pus în aplicare în principal prin următoarele tipuri de acțiuni:

1. continuarea abordării ascendente tradiționale, care vizează punerea în aplicare a unor măsuri practice și eficiente de îmbunătățire a stării de conservare a speciilor și habitatelor, a sănătății ecosistemelor și a serviciilor conexe, prin cofinanțarea unor proiecte de acțiune standard (PAS-uri; a se vedea secțiunea 4.1.1 de mai jos). Toate PAS-urile ar trebui să fie concepute astfel încât să se obțină, ca rezultat direct al punerii lor în aplicare, îmbunătățiri concrete pentru specii, habitate, ecosisteme și servicii conexe, care urmează să fie definite pe baza unor obiective specifice și măsurabile (SMART). PAS-urile se axează în general pe următoarele: 1) măsuri de conservare și refacere bazate pe suprafață („spațiu pentru natură”) și 2) măsuri specifice suplimentare, diferite de măsurile bazate pe suprafață, care vizează specii și ecosisteme/habitate („protejarea/salvgardarea speciilor și habitatelor noastre”);
2. continuarea abordării integrate pentru sprijinirea punerii în aplicare depline a cadrelor naționale sau regionale de acțiune prioritara (CAP-uri)¹⁹ și a altor instrumente de

---

⁸ Comunicarea din 27 aprilie 2017 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Un plan de acțiune pentru natură, cetățeni și economie”, COM(2017) 198 final.

⁹ COM(2019) 640 final. A se vedea: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_ro.

¹⁰ Decizia 93/626/CEE a Consiliului din 25 octombrie 1993 privind încheierea Convenției privind diversitatea biologică (JO L 309, 13.12.1993, p. 1).

¹¹ Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, aprobată prin Decizia 82/72/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1981 privind încheierea Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (JO L 38, 10.2.1982, p. 1).

¹² A se vedea: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_ro.

¹³ Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).

¹⁴ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).

¹⁵ Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (JO L 317, 4.11.2014, p. 35).

¹⁶ Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”) (JO L 164, 25.6.2008, p. 19).

¹⁷ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).

¹⁸ A se vedea Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții intitulată „Un parteneriat strategic consolidat și reînnoit cu regiunile ultraperiferice ale UE”, COM(2017) 0623 final.

¹⁹ Instituite în temeiul articolului 8 din Directiva 92/43.

planificare ale UE care au legătură cu politicile în materie de biodiversitate, prin intermediul proiectelor strategice de protejare a naturii (PSPN-uri; a se vedea secțiunea 4.1.2. de mai jos). PSPN-urile includ acțiuni de consolidare a capacităților și de integrare, inclusiv prin mobilizarea altor surse de finanțare pentru natură și biodiversitate. PSPN-urile pot include, de asemenea, acțiuni specifice de conservare, în special atunci când acestea nu pot fi sprijinite prin mobilizarea de fonduri suplimentare din alte programe de finanțare ale UE (a se vedea secțiunea 4.1.2 de mai jos referitoare la PSPN-uri);

3. o abordare structurată pentru sprijinirea punerii în aplicare a priorităților de politică specifice, prin cereri de propuneri specifice în cadrul „Altora acțiuni” (AA-uri; a se vedea secțiunea 4.1.4 de mai jos);
4. proiecte de asistență tehnică (AT), astfel cum sunt definite în secțiunea 4.1.3 de mai jos.

Tipurile de acțiuni sus-menționate pot acoperi:

- (1) măsuri de promovare și sprijinire a conservării și refacerii bazate pe suprafață („spațiu pentru natură”);
- (2) măsuri specifice suplimentare care vizează speciile („salvgardarea speciilor noastre”);
- (3) guvernanta pentru facilitarea unor schimbări de comportamente și/sau de practici, a gestionării solurilor, a amenajării teritoriului și a gestionării apelor, inclusiv în zonele marine, precum și a conservării resurselor naturale, inclusiv prin sprijinirea punerii în aplicare a Strategiei europene privind biodiversitatea pentru 2030²⁰ și a viitoarei strategii forestiere europene, în vederea integrării obiectivelor în materie de biodiversitate în sectoarele relevante, a consolidării capacităților la toate nivelurile și a îmbunătățirii bazei de cunoștințe despre natură și biodiversitate, inclusiv pentru monitorizare, contabilizare și raportare, analiză și evaluare *ex post*;
- (4) asigurarea respectării legislației în domeniul mediului și accesul la justiție.

Acțiunile de mai sus vor viza, printre altele, punerea în aplicare a directivelor UE privind habitatele și păsările și a Regulamentului privind speciile alogene invazive, inversarea declinului polenizatorilor, refacerea ecosistemelor degradate și cu o capacitate ridicată de stocare a dioxidului de carbon și îmbunătățirea sănătății și rezilienței pădurilor.

2.2. Subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții” și domeniile de intervenție aferente

Subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții” vizează în mod specific:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici, metode și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și politicilor Uniunii în materie de mediu și să contribuie la baza de cunoștințe și, când este relevant, la aplicarea celor mai bune practici;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de mediu, inclusiv prin îmbunătățirea guvernantei la toate nivelurile, în special prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;

---

²⁰ COM/2020/380 final.

- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor eficiente de ordin tehnic și legate de politici pentru punerea în aplicare a legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de mediu prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Acest subprogram vizează facilitarea tranziției către o economie durabilă, circulară, eficientă din punct de vedere energetic și rezilientă la schimbările climatice și un mediu fără substanțe toxice, precum și protejarea, refacerea și îmbunătățirea calității mediului.

Subprogramul va contribui la prioritățile relevante ale Uniunii Europene prin:

- reducerea consumului de resurse și facilitarea tranziției către un mediu durabil, circular, fără substanțe toxice, eficient din punct de vedere energetic și rezilient la schimbările climatice;
- dezvoltarea unor sisteme circulare, în conformitate cu noul Plan de acțiune privind economia circulară²¹, și reflectarea accentului pus pe produsele durabile, pe sectoarele mari consumatoare de materiale și de energie și pe modelele de afaceri circulare pentru păstrarea valorii. O atenție specifică va fi acordată proiectelor din regiunile ultraperiferice și insulele UE;
- reducerea producției de deșeurii în conformitate cu Directiva-cadru privind deșeurile²² și reducerea deșeurilor periculoase, având în vedere angajamentul asumat de UE prin Convenția de la Basel²³;
- îmbunătățirea gestionării deșeurilor în ceea ce privește colectarea și stocarea deșeurilor, opțiunile de valorificare și eliminarea la sfârșitul ciclului de viață, inclusiv în insule, în zonele costiere sau terestre îndepărtate și în regiunile ultraperiferice în care gestionarea deșeurilor se confruntă cu provocări specifice;
- reducerea emisiilor de poluanți în aer și în mări și asigurarea unui aer și a unor mări curate pentru cetățenii UE, în conformitate cu acquis-ul UE și cu obiectivele stabilite în Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării;
- aducerea și menținerea în stare bună a corpurilor de apă ale Uniunii;
- asigurarea unor ape de suprafață și subterane curate, în cantități suficiente pentru oameni și alte specii, inclusiv prin mărirea eficienței în ceea ce privește utilizarea apei;
- reducerea producției, a utilizării și a emisiilor de substanțe chimice periculoase, precum și reducerea expunerii oamenilor și a mediului la astfel de substanțe chimice;
- promovarea dezvoltării, comercializării și adoptării unor substanțe, materiale și produse sigure și sustenabile prin concepție;
- reducerea expunerii la niveluri de zgomot dăunătoare;
- protejarea calității solului din UE, prevenirea degradării solurilor, mărirea rezilienței solurilor la amenințările climatice, combaterea deșertificării prin practici durabile de gestionare a solurilor și de amenajare a teritoriului, remedierea solurilor poluate, mărirea capacității de îmbunătățire a calității apei prin reducerea scurgerilor de nitrați, mărirea

²¹ „Un nou Plan de acțiune privind economia circulară – Pentru o Europă mai curată și mai competitivă”, COM(2020) 98 final.

²² Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive.

²³ <http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>.

capacității de reducere a emisiilor prin stocarea dioxidului de carbon și prevenirea și atenuarea impermeabilizării solului.

Cuantumul orientativ alocat subprogramului „Economia circulară și calitatea vieții” pentru perioada 2021-2024 este de 697,5 milioane EUR.

Acest cuantum va fi utilizat în special pentru finanțarea de PAS-uri, proiecte strategice integrate (PSI-uri) și AA-uri, cu accent pe următoarele:

- Economia circulară, inclusiv recuperarea de resurse din deșeuri, pentru accelerarea tranziției către un mediu circular, neutru din punct de vedere climatic, durabil și fără substanțe toxice, în cadrul căreia:
  - ✓ valoarea produselor, a materiilor prime și a resurselor este maximizată și menținută în economie cât mai mult timp posibil;
  - ✓ fabricarea și utilizarea produselor sunt durabile și
  - ✓ producția de deșeuri și prezența substanțelor nocive sunt reduse la minimum.

Printre acțiunile avute în vedere se numără acțiuni referitoare la produse sigure și sustenabile prin concepție, acțiuni referitoare la o producție și un consum circular și durabile, precum și acțiuni de mărire a gradului de reparare, reutilizare, refabricare și reciclare a materialelor și produselor. Sunt avute în vedere tehnologii, instrumente și abordări durabile dezvoltate în cadrul economiei albastre durabile, cum ar fi îmbunătățirea posibilității de reciclare a infrastructurilor de energie oceanică sau repararea/reutilizarea năvoadelor și a produselor secundare din pescuit/acvacultură (de exemplu, solzi de pește, cochilii etc.).

Sunt avute în vedere, de asemenea, acțiuni de sprijinire a dezvoltării unor modele de afaceri ale economiei circulare²⁴ și a unor sisteme de lanțuri de aprovizionare mai scurte și mai diversificate, care să minimizeze impactul asupra mediului și să reducă dependența de surse externe. Aceste acțiuni ar trebui să se bazeze pe măsuri cuprinzătoare care să vizeze întregul ciclu de viață al produselor și materialelor.

În ceea ce privește recuperarea resurselor din deșeuri, se pune accentul pe acțiuni corespunzătoare ierarhiei deșeurilor pentru prevenirea deșeurilor, pentru mărirea gradului de reparare și reutilizare a produselor, pentru îmbunătățirea sortării și decontaminării fluxurilor de deșeuri și pentru mărirea gradului de reciclare sigură și de înaltă calitate a materialelor și produselor pe baza unor sisteme solide și larg răspândite de colectare separată.

Fiind caracterizate de un grad ridicat de utilizare a resurselor și având un potențial de circularitate, lanțurile valorice ale produselor-cheie²⁵, cum ar fi textilele, produsele chimice (inclusiv materialele plastice), construcțiile și clădirile, electronicele și tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC), precum și bateriile și vehiculele, vor primi o atenție specifică prin acțiuni care urmează să fie puse în aplicare în toate etapele ciclurilor de viață relevante și cu implicarea tuturor părților interesate relevante.

- Mediu și sănătate: gestionarea durabilă bazată pe protecția pe termen lung a resurselor naturale și a materiilor prime, producția de bunuri și prestarea de servicii în respectul mediului, în vederea eliminării, a prevenirii sau a reducerii la minimum a efectelor adverse și a impactului negativ asupra sănătății și a bunăstării cetățenilor Uniunii și în

---

²⁴ Modele de afaceri concepute pentru păstrarea cât mai îndelungată în uz a produselor și materialelor și pentru intensificarea utilizării acestora în scopul obținerii unei valori maxime din ele.

²⁵ Astfel cum sunt definite în COM(2020) 98 final.

vederea îmbunătățirii calității vieții acestora, precum și mediul și ecosistemele marine și terestre ale acestuia, inclusiv:

- apa și mările – protecția și îmbunătățirea calității apelor subterane și de suprafață, prevenirea și eliminarea poluanților apelor și mărilor, în vederea aducerii și menținerii într-o stare chimică și ecologică bună a tuturor corpurilor de apă ale Uniunii, inclusiv a zonelor umede și a mediului marin, și salvagardarea activă a cantității de apă, precum și reducerea tuturor presiunilor conexe;
  - aerul și zgomotul – protecția aerului și îmbunătățirea calității aerului prin prevenirea și/sau reducerea poluanților atmosferici și a zgomotului, în special în mediul urban;
  - solul – refacerea, remedierea, protecția și îmbunătățirea sănătății solului, în limitele ecosistemelor naturale sau gestionate, astfel încât solul să poată asigura servicii ecosistemice, în special pentru susținerea productivității plantelor și a animalelor, pentru menținerea sau îmbunătățirea calității apei și a aerului, pentru sprijinirea sănătății umane și a habitatelor și pentru prevenirea pierderii solului;
  - gestionarea substanțelor chimice – o utilizare mai durabilă a substanțelor și amestecurilor chimice, ca atare și în compoziția articolelor și a produselor finite (inclusiv, de exemplu, a pesticidelor, a îngrășămintelor, a antimicrobienelelor și a nanomaterialelor), o mai bună informare cu privire la conținutul chimic al produselor finite, prevenirea accidentelor și achiziționarea în cunoștință de cauză în acest domeniu, inclusiv promovarea interconectării gestionării riscurilor legate de substanțele chimice, a circularității materialelor și a schimbărilor climatice.
- Proiecte de guvernare în domeniul mediului menite să stimuleze schimbările de comportamente, care vor sprijini punerea în aplicare a Pactului verde european²⁶, consolidarea capacităților la toate nivelurile, inclusiv pentru societatea civilă, integrarea obiectivelor de mediu, acțiuni circulare și de utilizare eficientă a resurselor în sectoarele relevante, îmbunătățirea bazei de cunoștințe despre mediu, inclusiv înverzirea investițiilor, monitorizarea, contabilizarea și raportarea în materie de mediu și aducerea unei contribuții la monitorizarea, analizarea și evaluarea *ex post* a politicilor.
  - Noul Bauhaus european (NEB) – o inițiativă atotcuprinzătoare. Va fi un proiect de mediu, de economie și de cultură care va îmbina proiectarea, durabilitatea, accesibilitatea și prețurile convenabile pentru a contribui la realizarea Pactului verde european. Această inițiativă va lua în considerare și elemente ale naturii și ale biodiversității.

2.3. Subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” și domeniile de intervenție aferente

Subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” vizează în mod specific:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici, metode și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și politicilor Uniunii în materie de acțiuni climatice și să contribuie la baza de cunoștințe și la aplicarea celor mai bune practici;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de acțiuni climatice, inclusiv prin îmbunătățirea guvernancei la toate nivelurile, în special prin

---

²⁶ COM(2019) 640 final.

consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;

- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor eficiente de ordin tehnic și legate de politici pentru punerea în aplicare a legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de acțiuni climatice prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Programul LIFE va contribui la transformarea Uniunii într-o societate neutră din punct de vedere climatic și rezilientă la schimbările climatice, sprijinind punerea în aplicare a politicii UE privind clima, în cadrul Pactului verde european²⁷, și pregătind UE pentru provocările climatice din anii și deceniile următoare.

Bugetul orientativ alocat subprogramului „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” pentru perioada 2021-2024 este de 505,5 milioane EUR. Cea mai mare parte va fi cheltuită pentru granturi, în special, dar nu exclusiv, pentru PAS-uri și PSI-uri.

Domeniile de intervenție ale subprogramului vor fi următoarele:

- Atenuarea schimbărilor climatice
  - reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv a gazelor fluorurate cu efect de seră și a substanțelor care diminuează stratul de ozon, în conformitate cu obiectivul de neutralitate climatică al UE, și îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv prin abordarea cadrului de politici și de piață pentru dezvoltarea și introducerea de produse și servicii cu emisii scăzute de dioxid de carbon sau eficiente din punct de vedere energetic, precum și prin promovarea tranziției sectorului transporturilor;
  - îmbunătățirea funcționării sistemului de comercializare a certificatelor de emisii;
  - acordarea de sprijin pentru practici durabile de amenajare a teritoriului și de gestionare a pădurilor, a solurilor, a mărilor și a oceanelor, prin care se reduc emisiile sau se elimină CO₂ din atmosferă;
  - dezvoltarea și promovarea de soluții pentru eliminarea/sechestrarea CO₂ din atmosferă. Captarea dioxidului de carbon și eliminarea acestuia se pot baza pe natură și pot fi însoțite de proiecte de refacere sau se pot baza pe stocarea în medii specifice pe termen lung sau pe utilizarea de produse de lungă durată.
- Adaptarea la schimbările climatice
  - sprijinirea elaborării de politici legate de adaptare și îmbunătățirea strategiilor și a planurilor de adaptare la toate nivelurile și în toate sectoarele, în conformitate cu noua Strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice²⁸;
  - îmbunătățirea, promovarea și extinderea utilizării instrumentelor și soluțiilor de vârf pentru modelarea adaptării, evaluarea riscurilor, gestionare și sprijin decizional; monitorizarea, raportarea și evaluarea adaptării; instrumente de evaluare *ex ante* a proiectelor pentru a se identifica mai bine beneficiile conexe și efectele pozitive ale proiectelor de adaptare și prevenție asupra economiei;

---

²⁷ COM(2019) 640 final.

²⁸ COM(2021) 82 final.

- sprijinirea implementării unor soluții viabile bazate pe natură în gestionarea zonelor terestre, costiere și marine, inclusiv prin evaluări, orientări, consolidarea capacităților și abordări și produse financiare adecvate;
  - abordări și soluții pentru adaptarea orașelor și regiunilor la schimbările climatice, în special în sprijinul Convenției primarilor din UE, al Convenției globale a primarilor și al Pactului climatic european;
  - abordări și soluții pentru asigurarea unei aprovizionări stabile și sigure cu apă dulce de înaltă calitate, pentru prevenirea secetelor, pentru reducerea consumului de apă, pentru protejarea și refacerea zonelor umede și pentru prevenirea inundațiilor;
  - soluții de integrare a dimensiunii climatice și de mărire a rezilienței infrastructurilor și clădirilor, inclusiv prin utilizarea de infrastructuri albastre-verzi și prin cooperare cu organizațiile de standardizare;
  - sprijinirea pregătirii pentru fenomene meteorologice extreme, în special la nivel local și în regiunile ultraperiferice;
  - promovarea de instrumente financiare și soluții inovatoare pentru gestionarea riscurilor generate de schimbările climatice și colaborarea dintre sectorul public și cel privat pentru reducerea ponderii pierderilor economice legate de climă care nu sunt asigurate, inclusiv prin îmbunătățirea colectării de date privind pierderile economice legate de climă și a accesului la astfel de date.
- Guvernanța și informarea în domeniul schimbărilor climatice, cuprinzând acțiuni care vor contribui la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la acestea:
    - stimularea schimbărilor de comportamente și de practici, precum și îmbunătățirea cunoștințelor cetățenilor și sensibilizarea într-o mai mare măsură a acestora, în special prin sprijinirea punerii în aplicare a Pactului climatic european²⁹, prin integrarea acțiunilor de reducere a emisiilor și de utilizare eficientă a resurselor în sectoarele relevante;
    - elaborarea și punerea în aplicare a unor strategii privind clima și energia sau a unor strategii pentru mijlocul secolului la nivel local, regional și național;
    - îmbunătățirea monitorizării, contabilizării și raportării gazelor cu efect de seră și aducerea unei contribuții la monitorizarea, analizarea și evaluarea *ex post* a politicilor;
    - informarea cu privire la bunele practici și sensibilizarea cu privire la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv cu privire la integrarea dimensiunii climatice atât în investițiile în infrastructuri, cât și în politici;
    - dezvoltarea de servicii climatice și promovarea științelor climatice;
    - dezvoltarea și promovarea unor instrumente de finanțare durabilă și sprijinirea diplomației climatice.

Subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” poate acoperi activități legate de eficiența energetică și de energia din surse regenerabile, dacă astfel de activități nu sunt acoperite de cererile de propuneri din cadrul subprogramului „Tranziția către o energie curată” din același an.

---

²⁹ COM/2020/788 final.

2.4. Subprogramul „Tranziția către o energie curată” și domeniile de intervenție aferente

Subprogramul „Tranziția către o energie curată” vizează în mod specific:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici, metode și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și politicilor Uniunii în materie de tranziție către o energie durabilă din surse regenerabile și eficiență energetică sporită și să contribuie la baza de cunoștințe și la aplicarea celor mai bune practici;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de tranziție către o energie durabilă din surse regenerabile sau eficiență energetică sporită, inclusiv prin îmbunătățirea guvernantei la toate nivelurile, în special prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;
- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor eficiente de ordin tehnic și legate de politici pentru punerea în aplicare a legislației și a politicilor relevante ale Uniunii în materie de tranziție către o energie din surse regenerabile sau eficiență energetică sporită prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Acest subprogram va finanța activitățile care corespund temelor specifice definite în cererile anuale de propuneri, care se bazează pe lista temelor prioritare. Alte activități legate de eficiența energetică și de energia din surse regenerabile care nu răspund cerințelor specifice ale cererilor de propuneri definite în cadrul acestui subprogram pot fi prezentate în cadrul cererilor de propuneri organizate pentru subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea”.

Subprogramul va viza facilitarea tranziției către o economie eficientă din punct de vedere energetic, bazată pe energie din surse regenerabile, neutră din punct de vedere climatic și rezistentă la schimbările climatice, prin finanțarea unor acțiuni de coordonare și de susținere în toată Europa. Aceste acțiuni urmăresc să elimine de pe piață obstacolele din calea tranziției socioeconomice către o energie durabilă, implicând în mod obișnuit mai multe părți interesate de dimensiuni mici și mijlocii, actori multipli, inclusiv autorități publice locale și regionale, precum și organizații nonprofit, și consumatori.

Subprogramul va contribui la punerea în aplicare a măsurilor legate de energie din Pactul verde european, inclusiv a inițiativei „Valul de renovări ale clădirilor” pentru sectorul construcțiilor, și va acorda atenția cuvenită teritoriilor care nu sunt conectate la rețelele europene, cum ar fi regiunile ultraperiferice ale UE. Subprogramul va contribui la obiectivele tranziției juste prin însoțirea teritoriilor și a grupurilor de cetățeni afectate de tranziția de la combustibili fosili la o energie curată, prin consolidarea capacității actorilor și prin încurajarea investițiilor în energie curată, în special în eficiență energetică și în surse de energie regenerabile disponibile la nivel local și durabile. Nu vor fi incluse activități legate de dezvoltarea tehnologică³⁰.

Cuantumul orientativ alocat subprogramului „Tranziția către o energie curată” pentru perioada 2021-2024 este de 527 de milioane EUR.

---

³⁰ Dezvoltarea, cercetarea și inovarea tehnologică pentru tranziția către o energie curată vor fi finanțate în cadrul programului Orizont Europa.

O parte semnificativă din acest buget va fi utilizată pentru finanțarea unor acțiuni de coordonare și de susținere (ACS-uri) din cadrul unor granturi pentru AA-uri în perioada de patru ani, în timp ce finanțarea PAS-urilor este posibilă doar începând cu 2023.

Subprogramul va avea următoarele domenii de intervenție:

- **Crearea unui cadru de politică național, regional și local care să sprijine tranziția către o energie curată**

Sporirea coerenței guvernantei tranziției energetice la diferite niveluri prin consolidarea dialogului multilateral și consolidarea capacității autorităților publice de a realiza obiectivele prevăzute în planurile naționale privind energia și clima și/sau alte planuri și strategii (de exemplu, planuri pentru o tranziție justă, strategii de renovare pe termen lung, strategii pentru electrificarea sistemului de transporturi). Sprijinirea dezvoltării și a punerii în aplicare eficace a politicilor de energie curată, inclusiv a legislației relevante a Uniunii privind produsele și consumatorii de energie, în UE și în țări terțe. Sprijinirea acțiunilor care pun în practică dispozițiile de abilitare incluse în legislația europeană privind energia curată.

- **Accelerarea implementării de tehnologii, a digitalizării și a unor servicii și modele de afaceri noi, precum și îmbunătățirea competențelor profesionale conexe pe piață pentru tranziția către o energie curată**

Furnizarea de sprijin pentru decarbonizarea clădirilor, a industriei și a sectoarelor terțiare, prin încurajarea adoptării de soluții inovatoare, inclusiv a digitalizării și a proiectării circulare, în conformitate cu obiectivul de neutralitate climatică. Accelerarea tranziției către o energie curată, prin crearea posibilității de dezvoltare de noi servicii cu valoare adăugată și de modele de afaceri inovatoare. Implementarea de tehnologii și de soluții inovatoare trebuie să fie însoțită de măsuri care să abordeze barierele de pe piață, inclusiv acordarea de sprijin pentru dezvoltarea și introducerea de noi competențe și cadre (etichete, certificate, standarde tehnologice și netehnologice³¹, pentru interoperabilitate, de exemplu, etc.).

- **Atragerea de finanțare privată pentru energie durabilă**

Pentru extinderea investițiilor în energie durabilă, trebuie puse la dispoziție diferite fluxuri de capital, abordându-se atât oferta, cât și cererea de finanțare și utilizându-se cu eficacitate fondurile publice. Printre activitățile legate de ofertă se numără: colectarea de date, metodologia și gestionarea riscurilor bazată pe date concrete; armonizarea definiției și a modului de măsurare a investițiilor durabile; dezvoltarea unor mecanisme, produse, servicii și practici de finanțare inovatoare; standardizarea și agregarea proiectelor și a investițiilor; simplificarea procesului pentru investitori; consolidarea capacităților și dialogul. Activitățile ar trebui să contribuie la politicile și legislația UE în domeniul finanțării durabile³².

- **Sprijinirea dezvoltării de proiecte de investiții locale și regionale**

Consolidarea capacității autorităților publice locale și a investitorilor privați, în special a investitorilor colectivi. Facilitarea dialogului cu sectorul financiar pentru realizarea de investiții în energie durabilă, inclusiv prin acțiuni adaptate care să contribuie la o societate echitabilă și la o tranziție energetică justă în regiunile UE care depind în cea mai mare măsură de combustibili fosili sau de procese cu emisii ridicate de dioxid de carbon. Promovarea achizițiilor publice de lucrări, bunuri și servicii eficiente din punct de vedere

---

³¹ Cum ar fi ontologia SAREF: <https://saref.etsi.org/>.

³² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_ro.

energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor. Sprijinirea unor abordări adaptate pentru actorii locali în vederea dezvoltării de concepte de investiții, a punerii în aplicare a inovațiilor organizaționale și a agregării proiectelor. Îmbunătățirea condițiilor de piață și dezvoltarea de noi oferte de servicii integrate pentru energie durabilă în clădiri, transporturi, porturi și IMM-uri.

- **Implicarea cetățenilor în tranziția către o energie curată și consolidarea capacității de acțiune a acestora**

Sprijinirea cetățenilor în asumarea unui rol activ în tranziția către o energie curată, inclusiv acordarea unui sprijin specific pentru acțiunile colective și inițiativele comunitare și cetățenești, precum și dezvoltarea de noi servicii energetice și inovarea socială. Consolidarea colaborării dintre autoritățile locale și inițiativele cetățenești. Sprijinirea acțiunilor care contribuie la atenuarea sărăciei energetice. Promovarea cunoștințelor despre energie și a unui comportament în spiritul energiei durabile în rândul cetățenilor, în special al generațiilor mai tinere.

3. ALOCAREA FONDURILOR

Alocarea multianuală a fondurilor în cadrul fiecărui subprogram, defalcată pe diferite tipuri de finanțare (în milioane EUR), este prezentată în tabelul de mai jos pentru perioada 2021-2024³³.

Mai multe detalii despre alocarea fondurilor pentru fiecare tip de grant, inclusiv cuantumul maxim pentru PSPN-uri și PSI-uri, sunt prezentate în secțiunea 4.1.2 de mai jos.

În milioane EUR	Cuantumuri alocate proiectelor în temeiul articolului 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE			Alte activități	Total (1)+(2)+(3) + (4)
	(1) Proiecte finanțate prin granturi	(2) Operațiuni de finanțare mixtă	(3) Proiecte finanțate prin alte forme de finanțare		
Cuantumurile subprogramului, în milioane EUR				(4) Activități finanțate prin achiziții publice și neincluse în (3)	
1.Natură și biodiversitate	926,69	7,50	70,93	98,42	1 103,54
2.Economia circulară și calitatea vieții	599,29	7,50	45,28	45,48	697,54
3.Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea	419,07	0,00	45,25	41,20	505,52
4. Tranziția către o energie curată	412,22	0,00	85,00	29,86	527,08
TOTAL	2 357,27	15,00	246,46	214,96	2 833,68

Notă: în aceste cuantumuri nu sunt incluse cheltuielile de sprijin, care se ridică la 106 milioane EUR.

³³ Pentru subprogramul CET „Tranziția către o energie curată”, granturile pentru AA-uri vor include ACS-uri și granturi acordate beneficiarului identificat în temeiul articolului 195 litera (f) din Regulamentul financiar.

Alocarea pentru diferitele tipuri de finanțare are un caracter orientativ. Sunt posibile modificări în următoarele limite:

- în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, cel puțin 60 % din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin granturi pentru acțiuni în domeniul „Mediu” sunt dedicate granturilor pentru proiecte care sprijină subprogramul „Natură și biodiversitate”;
- în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE, cel puțin 85 % din bugetul programului LIFE se alocă granturilor, instrumentelor financiare sub formă de operațiuni de finanțare mixtă și proiectelor finanțate prin alte forme de finanțare, în măsura specificată în secțiunea 5.5.

Acțiunile alocate proiectelor în temeiul articolului 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE se ridică la 2 372,27 milioane EUR, ceea ce reprezintă 83,7 % din bugetul programului LIFE (inclusiv cheltuielile de sprijin);

- în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, Comisia se asigură că fondurile neutilizate din cadrul unei cereri de propuneri sunt realocate între diversele tipuri de acțiuni menționate la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul LIFE din același domeniu.

Fondurile de mai sus pot fi gestionate în cadrul gestiunii directe sau indirecte, în limitele Regulamentului financiar și ale Regulamentului LIFE.

4. GRANTURI

Cuquantumul general orientativ destinat granturilor pentru perioada 2021-2024 este de 2 357,27 milioane EUR, din care 97,65 % se atribuie orientativ granturilor pentru acțiuni și 2,35 % granturilor de funcționare.

Cifrele, defalcate pe tipuri de acțiuni, și, când este relevant, pe domenii de intervenție, sunt prezentate mai jos. În conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, fondurile neutilizate din cadrul unei cereri de propuneri ar putea fi realocate între diversele tipuri de acțiuni din același domeniu.

În conformitate cu articolul 12 din Regulamentul LIFE, la acțiunile finanțate prin programul LIFE ar trebui să poată participa în mod excepțional entități juridice din toate țările terțe care nu sunt asociate programului LIFE, cu condiția ca:

- participarea respectivelor entități să fie necesară pentru îndeplinirea obiectivelor acțiunii, astfel încât să se asigure eficacitatea intervențiilor desfășurate în Uniune și/sau în țările și teritoriile de peste mări care țin de aceasta;
- respectivele entități să suporte, în principiu, costul participării lor la acțiune.

Tipul de acțiune	Alocare în milioane EUR				Rata de cofinanțare ³⁴	Perioada maximă de eligibilitate
	Subprogramul „Natură și biodiversitate”	Subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții”	Subprogramul „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea”	Subprogramul „Tranziția către o energie curată”		

³⁴ Rata de cofinanțare se calculează din cheltuielile eligibile ale proiectului.

Proiecte de acțiune standard	547,77	350,30	280,44	20,50	1 199,01	Max. 60 % Max. 67 % sau max. 75 % în condiții specifice	10 ani
Proiecte strategice de protejare a naturii	280,00				280,00	Max. 60 %	14 ani
Proiecte strategice integrate		210,70	125,00	0,00	335,70	Max. 60 %	14 ani
Asistență tehnică	15,42	13,28	2,85	1,60	33,16	Max. 60 % 95 % în condiții specifice	5 ani
Alte acțiuni	55,50	19,00	0,30	379,12	453,92	Max. 95 % Max. 100 % pentru continuarea programului BEST	10 ani
Granturi de funcționare	28,00	6,00	10,48	11,00	55,48	Max. 70 %	3 ani
Total	926,69	599,29	419,07	412,22	2 357,27		

În conformitate cu dispozițiile Regulamentului LIFE și ale Regulamentului financiar, unele dintre activitățile enumerate mai jos ar putea fi puse în aplicare în cadrul gestiunii indirecte, după caz, ținându-se seama de condițiile specifice ale desfășurării lor.

4.1. Granturile pentru acțiuni

În conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, programul LIFE poate oferi diferite tipuri de granturi pentru acțiuni:

- (1) proiecte de acțiune standard (PAS-uri);
- (2) proiecte strategice de protejare a naturii (PSPN-uri);
- (3) proiecte strategice integrate (PSI-uri);
- (4) proiecte de asistență tehnică (proiecte AT);
- (5) alte acțiuni (AA-uri).

4.1.1. Proiectele de acțiune standard (PAS-uri)

Aceste proiecte reprezintă proiectele LIFE tradiționale care vizează:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici, metode și abordări inovatoare;
- să contribuie la baza de cunoștințe și la aplicarea celor mai bune practici;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv prin îmbunătățirea guvernanței la toate nivelurile, în special prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;

- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor eficiente de ordin tehnic și legate de politici pentru punerea în aplicare a legislației și a politicilor relevante ale Uniunii prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare³⁵.

Cuquantumul orientativ alocat PAS-urilor pentru perioada 2021-2024 este de 1,999 miliarde EUR, din care 13 milioane EUR vor fi prealocate proiectelor noului Bauhaus European. În conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, fondurile neutilizate din cadrul unei cereri de propuneri ar putea fi realocate între diversele tipuri de acțiuni din același domeniu.

4.1.1.1. Rata de cofinanțare

Rata de cofinanțare pentru PAS-uri nu poate să depășească, în general, 60 % din costurile eligibile totale ale proiectului, cu excepția proiectelor pentru natură și biodiversitate care vizează:

- oricare din habitatele sau speciile prioritare pentru punerea în aplicare a Directivei 92/43/CEE (Directiva UE privind habitatele), astfel cum sunt enumerate în anexele relevante la directiva menționată;
- oricare dintre speciile de păsări considerate „prioritate pentru finanțare” de către Comitetul pentru adaptarea la progresul tehnic și științific, instituit în temeiul articolului 16 din Directiva 2009/147/CE (Directiva UE privind păsările);
- oricare dintre tipurile de habitat sau speciile enumerate în anexele la Directiva Habitate, a căror stare de conservare a fost considerată nefavorabilă-precară și cu o tendință spre declin (U2-) în cele mai recente evaluări disponibile efectuate pentru regiunile biogeografice la nivelul UE și la nivel național;
- oricare dintre tipurile de habitat sau speciile (cu excepția speciilor de păsări) evaluate la nivelul UE ca fiind „pe cale de dispariție” sau într-o stare de amenințare mai gravă în cea mai recentă versiune publicată a listelor roșii ale speciilor sau habitatelor europene (https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm și https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm), inclusiv în teritoriile neluate în considerare în aceste liste;
- oricare dintre habitatele sau speciile din teritoriile neluate în considerare în listele roșii ale speciilor și habitatelor europene, care au fost evaluate ca fiind „pe cale de dispariție” sau într-o stare de amenințare mai gravă în cea mai recentă versiune publicată a listelor roșii ale UICN referitoare la specii sau habitate.

Pentru aceste proiecte de natură și biodiversitate, rata de cofinanțare ar putea atinge 75 % din costurile eligibile totale, cu condiția ca proiectul în cauză să vizeze exclusiv habitate și/sau specii prioritare descrise mai sus. Solicitanții vor trebui să argumenteze în propunerea lor că toate acțiunile sunt în mod clar adaptate pentru a aduce beneficii habitatelor sau speciilor care permit o cofinanțare de 75 %.

În caz contrar, un proiect care vizează habitate și/sau specii atât prioritare, cât și neprioritare poate beneficia de o rată de cofinanțare de până la 67 %, cu condiția ca speciile sau habitatele prioritare în cauză să reprezinte într-adevăr o temă centrală clară a proiectului și ca majoritatea acțiunilor acestuia să vizeze explicit specii sau habitate prioritare în mod direct,

³⁵ Articolul 2 alineatul (4) și articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul LIFE.

aducându-le beneficii directe concrete. Propunerile în care sunt menționate specii sau habitate prioritare nu vor fi eligibile pentru rata de cofinanțare de 67 % dacă respectivele specii sau habitate vor beneficia doar în mod indirect de acțiunile prevăzute sau reprezintă doar un obiectiv minor.

4.1.1.2. Perioada de eligibilitate

Perioada maximă de eligibilitate pentru PAS-uri este de 10 ani. Această perioadă este justificată având în vedere complexitatea anumitor proiecte și faptul că pot fi necesare prelungiri pentru evenimente neprevăzute (de exemplu, condiții meteorologice extreme).

4.1.2. Proiectele strategice (PS-uri)

Sunt considerate PS-uri:

- (1) proiectele strategice de protejare a naturii;
- (2) proiectele strategice integrate.

4.1.2.1. Proiectele strategice de protejare a naturii (PSPN-uri)

În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul LIFE, PSPN-urile sprijină realizarea obiectivelor Uniunii privind natura și biodiversitatea prin punerea în aplicare a unor programe de acțiune coerente în statele membre în vederea integrării acestor obiective și priorități în alte politici și instrumente de finanțare, inclusiv prin punerea în aplicare coordonată a cadrelor de acțiune prioritară (CAP-uri) instituite în temeiul Directivei 92/43/CEE.

PSPN-urile vor viza următoarele strategii și planuri:

- CAP-uri în temeiul articolului 8 din Directiva 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Directiva Habitate) și
- alte planuri sau strategii adoptate la nivel internațional, național, regional sau multiregional de către autorități din domeniul naturii și al biodiversității, care pun în aplicare politicile sau legislația UE în domeniul naturii și/sau al biodiversității și care includ acțiuni sau obiective specifice și măsurabile, cu un calendar și un buget clare.

PSPN-urile se bazează în mare parte pe experiența dobândită în proiectele integrate de protejare a naturii din cadrul programului LIFE 2014-2020. Cu toate acestea, în timp ce proiectele integrate de protejare a naturii s-au axat exclusiv pe punerea în aplicare a cadrelor de acțiune prioritară (CAP-uri), PSPN-urile au un domeniu de aplicare mai larg, în conformitate cu Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, și se concentrează mai mult pe integrare.

În funcție de nevoile statelor membre (sau ale regiunilor) respective, astfel cum sunt identificate în CAP-urile lor sau în alte planuri privind natura și biodiversitatea (care trebuie să fie disponibile la data la care se depune o propunere completă de PSPN), setul de măsuri care urmează să fie incluse în programul de acțiuni al unui PSPN cuprinde următoarele:

- sprijin instituțional și acțiuni de consolidare a capacităților;
- mobilizarea și coordonarea finanțării suplimentare pentru acțiuni complementare, în special din partea altor instrumente și programe de finanțare ale UE.

În plus, PSPN-urile pot cuprinde și măsuri concrete de conservare, în special atunci când acestea nu pot fi sprijinite prin alte programe de finanțare ale UE.

Autoritățile competente pentru natură și biodiversitate și responsabile cu punerea în aplicare a CAP-urilor participă la propunerile de PSPN-uri, fie în calitate de solicitanți, fie, în cazuri justificate în mod corespunzător, în calitate de beneficiari asociați.

Distribuția orientativă a PSPN-urilor, în perioada 2021-2027, ar trebui să fie următoarea:

Referință: date ale Eurostat	Țări	Coefficient
State membre de dimensiuni mai mici (sub 30 000 km ²)	Cipru, Luxemburg, Malta, Slovenia	1
State membre de dimensiuni medii (între 30 000 și 100 000 km ²)	Austria, Belgia, Cehia, Croația, Danemarca, Estonia, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Portugalia, Slovacia, Țările de Jos, Ungaria	2
State membre de dimensiuni mai mari (peste 100 000 km ²)	Bulgaria, Germania, Grecia, Finlanda, Franța, Italia, Polonia, România, Spania, Suedia	3

Coefficientul atribuit fiecărui grup de țări denotă dimensiunea orientativă a sprijinului acordat fiecărei țări prin intermediul PSPN-urilor din perioada 2021-2027.

Coefficientul din tabelul de mai sus oferă o idee despre cota de cofinanțare din partea UE care este disponibilă pentru PSPN-uri în perioada 2021-2027, ținându-se seama de următoarele: coeficientul 1 corespunde orientativ unei cofinanțări din partea UE în valoare de 10 milioane EUR, coeficientul 2 – unei cofinanțări din partea UE în valoare de 20 de milioane EUR și coeficientul 3 – unei cofinanțări din partea UE în valoare de 30 de milioane EUR. Deși toate statele membre sunt încurajate să depună o singură propunere de PSPN de mari dimensiuni, al cărei volum financiar ar trebui să se bazeze pe tabelul de mai sus, sprijinul LIFE poate fi împărțit în două din mai multe PSPN-uri în statele membre în care acest lucru este justificat în mod corespunzător. Pentru a asigura cea mai mare acoperire geografică posibilă a statelor membre ale UE de PSPN-uri până în 2027, autoritățile regionale care intenționează să depună un PSPN sunt încurajate ferm să colaboreze cu alte regiuni când își pregătesc propunerea.

Deși se va încerca să se asigure un echilibru geografic, granturile vor continua să fie acordate după principii concurențiale. Nu se vor acorda granturi pentru propuneri care, în urma evaluării, nu au atins punctajul minim de trecere. Propunerea din partea unui stat membru care nu a primit încă un grant pentru un PSPN va avea prioritate la finanțare față de alte propuneri din partea unor state membre care au deja unul sau mai multe PSPN-uri, numai dacă a depășit punctajul minim de trecere.

Se încurajează cu fermitate ca PSPN-urile să fie puse în aplicare în mod coordonat de mai multe state membre, acestea utilizând și platformele transnaționale de coordonare și cooperare oferite de strategiile macroregionale ale UE, atunci când statele membre participă la astfel de strategii³⁶.

³⁶ Strategiile macroregionale ale UE sunt cadre de cooperare pentru o mai bună coordonare a acțiunilor și a fondurilor într-o anumită zonă geografică transnațională (macroregiune) și au ca prioritate comună mediul (inclusiv protecția naturii) și clima. Principalele caracteristici ale strategiilor sunt abordarea intersectorială, guvernarea la mai multe niveluri și implicarea părților interesate. Pentru informații: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/.

Suprapunerile în timp dintre proiectele integrate de protejare a naturii și PSPN-urile dintr-un stat membru/regiune anume nu sunt excluse *a priori*, dacă este clar că PSPN-ul prezintă valoare adăugată și complementaritate tematică în comparație cu proiectele integrate.

4.1.2.2. Proiectele strategice integrate (PSI-uri)

În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, aceste proiecte sprijină punerea în aplicare la scară regională, multiregională, națională sau transnațională a unor strategii sau planuri de acțiune în domeniul mediului sau al climei elaborate de către autoritățile statelor membre și impuse de legislația sau politica relevantă specifică a Uniunii în domeniul mediului, al climei sau al energiei, asigurând, în același timp, implicarea părților interesate și promovarea coordonării cu cel puțin o altă sursă de finanțare a Uniunii, națională sau privată și mobilizarea acestei surse de finanțare.

Strategiile și planurile vizate de PSI-uri vor fi următoarele:

- În cadrul subprogramului „Economia circulară și calitatea vieții”:
  - economia circulară: planuri de acțiune, strategii, foi de parcurs sau documente similare naționale sau regionale privind economia circulară³⁷, care
    - sunt aprobate oficial;
    - conțin acțiuni sau obiective specifice și măsurabile, cu un calendar clar, și
    - corespund obiectivelor Planului de acțiune al UE privind economia circulară sau completează respectivele obiective.
  - deșeuri: planurile naționale și regionale de gestionare a deșeurilor (PGD-uri) elaborate în temeiul articolului 28 din Directiva-cadru privind deșeurile și/sau programele de prevenire a generării deșeurilor, astfel cum sunt prevăzute la articolul 29 din Directiva-cadru privind deșeurile;
  - apă: planurile de management al bazinelor hidrografice (PMBH-uri) elaborate în temeiul anexei VII la Directiva-cadru privind apa, planurile de gestionare a riscului de inundații (PGRI-uri) elaborate în temeiul Directivei privind inundațiile, strategiile marine elaborate în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”;
  - aer: planurile privind calitatea aerului, elaborate în temeiul Directivei privind calitatea aerului înconjurător sau programele naționale de control al poluării atmosferice (PNCPA-uri) elaborate în temeiul Directivei privind plafoanele naționale de emisie.
- În cadrul subprogramului „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea”:

---

³⁷ Un plan de acțiune, o strategie, o foaie de parcurs sau un document similar privind economia circulară este un document oficial adoptat prin procedura legislativă relevantă la nivel național sau regional, care introduce o viziune și propune acțiuni/politici de accelerare a tranziției către o economie circulară la nivel național sau regional, în conformitate cu obiectivele Planului de acțiune al UE privind economia circulară. Documentul ar trebui să aibă o abordare cuprinzătoare, vizând, printre altele, ciclul de viață al produselor și/sau al materialelor. Pentru a fi considerat eligibil, planul trebuie să aibă obiective, acțiuni sau măsuri specifice și măsurabile – cu termene clare – care să permită urmărirea contribuției PI la punerea sa în aplicare. Denumirea poate varia, utilizându-se, de exemplu, „strategii privind economia circulară”, „foi de parcurs privind economia circulară”, „cadre privind economia circulară” etc. De preferință, planurile ar trebui să stabilească o punte între granițele politicilor și să implice o coordonare interministerială. Comisia consideră că astfel de strategii-cadru reprezintă una dintre cele mai eficace modalități de a se înainta în direcția economiei circulare în statele membre și încurajează ferm statele membre să le adopte și să le pună în aplicare.

- planurile naționale privind energia și clima (PNEC-uri) elaborate în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice;
- planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică (PNAEE-uri);
- strategiile naționale sau regionale de adaptare sau planurile de acțiune;
- planurile de acțiune urbane sau comunitare care inițiază tranziția către o societate neutră din punct de vedere climatic și/sau rezilientă la schimbările climatice;
- strategiile naționale, regionale sau specifice unei industrii/unui sector pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră sau foile de parcurs pentru economie care contribuie la neutralitatea climatică.

Comisia va încerca să asigure acoperirea geografică maximă pentru PSI-uri prin alocarea orientativă de fonduri pentru cel puțin un PSI pe stat membru în cadrul fiecărui subprogram.

În privința PSI-urilor la scară transnațională, se încurajează utilizarea platformelor transnaționale de coordonare și cooperare oferite de strategiile macroregionale ale UE, atunci când statele membre participă la astfel de strategii.

4.1.2.3. Cuantumul maxime

În urma experienței pozitive dobândite în proiectele integrate din cadrul programului LIFE pentru perioada 2014-2020, cuantumul maxim alocat PSPN-urilor se va ridica în total la 280 de milioane EUR, ceea ce reprezintă 30 % din bugetul general alocat pentru granturi în cadrul subprogramului „Natură și biodiversitate”. Cuantumul maxim alocat PSI-urilor în cadrul subprogramelor „Economia circulară și calitatea vieții” și „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” se va ridica în total la 336 de milioane EUR, ceea ce reprezintă 33 % din bugetul general alocat pentru granturi în cadrul acestor subprograme. Cuantumul general alocat PSPN-urilor și PSI-urilor va reprezenta aproximativ 26 % din bugetul general al programului LIFE alocat granturilor.

4.1.2.4. Rata de cofinanțare

Pentru PSPN-uri și PSI-uri, rata de cofinanțare nu poate să depășească 60 % din costurile eligibile totale ale proiectului.

4.1.2.5. Perioada de eligibilitate

Având în vedere că planurile strategice acoperă punerea în aplicare a planului de acțiuni, perioada maximă de eligibilitate este de 14 ani.

4.1.3. Proiectele de asistență tehnică (proiecte AT)

În conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul LIFE, proiectele AT pot include următoarele activități:

- participarea la proiecte de acțiune standard și pregătirea PSPN-urilor și a PSI-urilor;
- pregătirea pentru facilitarea extinderii și replicării rezultatelor din alte proiecte finanțate în cadrul programului LIFE, al programelor predecesoare ale acestuia sau al altor programe ale Uniunii și pentru accesul la alte instrumente financiare ale Uniunii (AT-R);
- consolidarea capacităților autorităților statelor membre cu o participare efectivă scăzută la programul LIFE, în vederea îmbunătățirii serviciilor punctelor naționale de contact din întreaga UE și a calității generale a propunerilor prezentate (AT-CAP).

Cuantumul orientativ pentru proiectele AT este de 33,16 milioane EUR. Acest cuantum ar putea fi majorat prin adăugarea cuantumului prevăzut pentru finanțarea mixtă de mai jos (a se

vedea secțiunea 5.3.1), în cazul în care, ținându-se seama de etapa de dezvoltare a investițiilor aferentă, ar fi adecvat să se acorde granturi neînsoțite de instrumente financiare.

Pentru perioada 2021-2024 este avută în vedere următoarea prealocare orientativă a fondurilor, ținându-se seama de faptul că fondurile neutilizate ar putea fi realocate între diversele tipuri de proiecte din același domeniu, în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Regulamentul LIFE:

- pentru AT-PP, orientativ, 3,16 milioane EUR;
- pentru AT-CAP, 9 milioane EUR;
- pentru TA-R, aproximativ 21 de milioane EUR.

4.1.3.1 Rata de cofinanțare

Rata maximă de cofinanțare pentru proiectele AT va fi de 60 % din costurile eligibile, cu excepția proiectelor de îmbunătățire a participării efective la programul LIFE (AT-CAP). Aceste proiecte legate de activitățile autorităților statelor membre, astfel cum sunt definite la articolul 11 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, vor avea o rată maximă de cofinanțare de 95 % din costurile eligibile, în conformitate cu articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul LIFE.

4.1.3.2 Proiectele pentru pregătirea PSPN-urilor și a PSI-urilor (AT-PP)

Scopul acestor proiecte este de a oferi sprijin financiar solicitanților, pentru ca aceștia să poată pregăti un PSPN sau un PSI, contribuția maximă din programul LIFE fiind de 70 000 EUR.

Ele reprezintă continuarea proiectelor de asistență tehnică finanțate în cadrul programului LIFE pentru perioada 2014-2020.

4.1.3.3. Proiectele de facilitare a extinderii sau replicării rezultatelor (AT-R)

Aceste proiecte sunt menite să faciliteze extinderea sau replicarea rezultatelor finanțate în cadrul programului LIFE sau, când este relevant pentru îndeplinirea obiectivelor programului LIFE, în cadrul altor fonduri ale UE, inclusiv prin pregătirea accesului la alte instrumente financiare ale Uniunii.

Aceste proiecte ar putea cofinanța activitățile necesare pentru:

- (1) pregătirea extinderii și/sau a replicării rezultatelor proiectelor LIFE anterioare sau ale altor programe ale Uniunii;
- (2) facilitarea accesului la InvestEU sau la alte instrumente financiare pentru operațiunile care contribuie la obiectivele LIFE.

Acest sprijin pentru investiții și replicare are valoare strategică în vederea sprijinirii materializării pe teren a investițiilor verzi.

Vor fi puse la dispoziție resurse financiare pentru finanțarea investițiilor verzi – de exemplu, crearea unei noi inițiative privind capitalul natural și economia circulară în cadrul InvestEU, care va mobiliza cel puțin 10 miliarde EUR în următorii 10 ani, din care 3 miliarde EUR sunt prevăzute pentru perioada 2021-2024. Cu toate acestea, cererea de investiții în proiecte de mediu se confruntă adesea cu obstacole majore, cum ar fi capacitatea administrativă limitată a autorităților naționale, regionale și locale, lipsa de conștientizare și de competențe de specialitate în materie de durabilitate în rândul promotorilor publici și privați, percepția unui risc ridicat, nevoia unei perspective pe termen lung asupra randamentului financiar al investițiilor și preocupările legate de bancabilitatea proiectelor.

Rezultă că este nevoie de un sprijin financiar specific care să contribuie la crearea unei rezerve de proiecte inovatoare și durabile.

Acest sprijin financiar ar putea lua forma unor granturi pentru realizarea de studii preliminare sau forma unei finanțări mixte în cazul în care granturile sunt însoțite de resurse rambursabile, cum ar fi împrumuturile, finanțarea prin capitaluri proprii sau sprijinul bugetar (a se vedea secțiunea 5.3.1).

4.1.3.4. Proiectele pentru consolidarea capacităților autorităților statelor membre cu o participare efectivă redusă (AT-CAP)

Aceste proiecte AT vizează consolidarea capacității autorităților statelor membre de a-și mări gradul de participare efectivă la programul LIFE.

Participarea efectivă scăzută: definiție

Conceptul de „participare efectivă scăzută” cuprinde noțiunile de participare scăzută și participare ineficace.

Aceste două elemente vor fi ponderate, astfel cum se indică în considerentul 32 din Regulamentul LIFE, în funcție de: populație și densitatea populației, suprafața totală a siturilor Natura 2000 pentru fiecare stat membru exprimată ca proporție din suprafața totală a rețelei Natura 2000 și proporția din teritoriul unui stat membru acoperită de situri Natura 2000.

Pentru calcularea factorului statului membru, fSM, se va lua în considerare:

- A = populația (% din populația UE)
- B = densitatea populației (% în comparație cu cea mai mare densitate a populației)
- C = suprafața Natura 2000 (% din totalul suprafeței Natura 2000 din UE)
- D = suprafața Natura 2000 (% din suprafața totală a statului membru)

Întrucât subprogramul „Natură și biodiversitate” reprezintă aproximativ 40 % din bugetul total, se va lua în considerare maximum 40 % din C și D.

$$fSM = (A + B) * 40 \% (C + D)$$

Pentru definirea „participării efective scăzute”, Comisia intenționează să ia în considerare două criterii:

1. participarea scăzută: o țară prezintă o participare scăzută atunci când rata propunerilor depuse împărțită la factorul de mai sus pentru țara respectivă se înscrie în ultimele două treimi;
2. participarea ineficace: o țară prezintă o participare ineficace atunci când rata de reușită (numărul de proiecte atribuite din propunerile depuse) împărțită la factorul de mai sus pentru țara respectivă se înscrie în ultimele două treimi.

Orice țară care se încadrează în una dintre cele două categorii menționate mai sus va fi considerată eligibilă pentru aceste proiecte.

Fiecare țară poate beneficia de maximum un AT-CAP pentru participare efectivă scăzută în perioada acoperită de prezentul program de lucru multianual.

Calculul pentru stabilirea listei țărilor eligibile va fi efectuat de Comisie, care va ține seama de ultimii trei ani pentru care sunt disponibile date. Rezultatele vor fi prezentate statelor membre înainte de lansarea fiecărei cereri de propuneri.

Activitățile eligibile

Comisia se așteaptă ca fiecare propunere să se bazeze pe o analiză a nevoilor, prin care să fie identificate cele mai eficace activități de abordare a ratei de participare scăzută și/sau de participare ineficace a diferitelor tipuri de solicitanți (organizații publice, entități private și organizații ale societății civile).

Activitățile eligibile sunt următoarele:

- acțiunile de punere în aplicare, cum ar fi activitățile de formare și campaniile de informare specifice;
- acțiunile de monitorizare și evaluare pentru analizarea impactului real al acțiunilor de punere în aplicare;
- acțiunile de comunicare și difuzare;
- acțiunile pentru gestionarea proiectelor și controlul calității.

Comisia se așteaptă ca bugetul să fie proporțional cu activitățile care vor fi puse în aplicare în cadrul fiecărui proiect pentru abordarea ratei de participare scăzută și/sau ineficace a diferitelor tipuri de solicitanți.

4.1.3.5. Perioada maximă de eligibilitate pentru punerea în aplicare a proiectelor AT

Având în vedere diferitele subiecte acoperite de proiectele AT, perioada maximă de eligibilitate este de cinci ani.

4.1.4. Alte acțiuni (AA-uri)

Comisia a stabilit o serie de nevoi specifice care trebuie abordate prin „Alte acțiuni”.

În conformitate cu articolul 11 alineatul (2) litera (e) din Regulamentul LIFE, „Alte acțiuni” vor include:

- acțiuni de coordonare și de susținere (ACS-uri) pentru tranziția la energie din surse regenerabile și eficiență energetică sporită. Aceste acțiuni urmăresc să elimine de pe piață obstacolele din calea tranziției socioeconomice spre energie din surse regenerabile și eficiență energetică sporită, inclusiv prin consolidarea capacităților, difuzarea informațiilor și a cunoștințelor și acțiuni de conștientizare;
- un instrument de granturi mici pentru biodiversitate (BEST).

Pe baza experienței schemelor de granturi mici din cadrul inițiativei BEST a UE, vor fi lansate cereri de propuneri pentru acordarea de granturi mici (cofinanțare din partea UE în valoare de maximum 100 000 EUR) în regiunile ultraperiferice și în țările și teritoriile de peste mări pentru conservarea biodiversității, refacerea ecosistemelor și utilizarea durabilă a serviciilor ecosistemice, inclusiv pentru abordări ecosistemice ale adaptării la schimbările climatice și ale atenuării acestora;

- proiecte elaborate în cadrul cooperării cu comunitățile de cunoaștere și inovare (CCI) ale Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT)³⁸, în special proiecte care contribuie la realizarea obiectivelor Planului de acțiune al UE privind economia circulară și punerea în aplicare a acestuia de către universități, organizații de cercetare, întreprinderi și/sau IMM-uri care participă la un CCI;

---

³⁸ Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) este un organ independent al Uniunii Europene înființat în 2008 pentru obținerea de rezultate în materie de inovare în toată Europa. EIT reunește organizații de vârf din domeniul afacerilor, al învățământului și al cercetării pentru găsirea de soluții la provocările globale.

- granturi pentru acțiuni în beneficiul organizațiilor menționate în anexa I la Regulamentul LIFE (a se vedea, de asemenea, punctul 2 din secțiunea 4.3 de mai jos);
- proiecte suplimentare ca răspuns la prioritățile din legislația și politicile Uniunii, care ar putea fi stabilite anual în urma unei consultări cu statele membre (PLP);
- alte proiecte specifice finanțate în conformitate cu articolul 195 din Regulamentul financiar pentru sprijinirea politicilor UE legate de domenii ale mediului și climei care urmează să fie identificate în cursul punerii în aplicare a prezentului program de lucru.

Cuantumul orientativ pentru AA-uri este de 454 de milioane EUR.

Comisia va defini cererile de propuneri pentru aceste acțiuni într-un mod mai strict decât cererile de propuneri ascendente, în cazul cărora identificarea nevoilor și a soluțiilor posibile aferente intră în sfera de competență a solicitanților.

4.1.4.1. Rata de cofinanțare

Rata maximă de cofinanțare pentru „Alte acțiuni” este de 95 % din costurile eligibile, cu excepția granturilor mici pentru biodiversitate acordate regiunilor ultraperiferice și TTPM-urilor, care constituie continuarea programului BEST și în cazul cărora cofinanțarea din partea UE este de maximum 100 % din costurile eligibile.

4.1.4.2. Perioada de eligibilitate pentru punerea în aplicare a „Alte acțiuni”

Având în vedere diferitele subiecte acoperite de proiectele „Alte acțiuni”, perioada maximă de eligibilitate este de 10 ani.

4.2. Procedura de depunere și de selecție în cazul granturilor pentru acțiuni

Granturile pentru acțiuni se acordă pe baza a diferite proceduri. Alegerea procedurii va depinde de timpul disponibil pentru anunțarea cererii și evaluarea propunerilor și/sau de volumul preconizat de propuneri din cadrul fiecărui subprogram:

- în cazul următoarelor se va aplica o procedură într-o singură etapă:
  1. proiecte de acțiune standard;
  2. proiecte AT și
  3. „Alte acțiuni”;
- în cazul următoarelor se va aplica o procedură în două etape:
  - PSPN-uri și PSI-uri.

Procedura în două etape poate fi aplicată și în cazul proiectelor de acțiune standard.

4.2.1. Procedura într-o singură etapă pentru PAS-uri, proiecte AT și „Alte acțiuni”

Procedura într-o singură etapă se organizează după cum urmează:

1. În urma unei cereri de propuneri se depun propuneri complete.
2. Se verifică dacă propunerile îndeplinesc criteriile de admisibilitate, eligibilitate, selecție și excludere. Ordinea verificărilor poate fi adaptată în conformitate cu Regulamentul financiar, pentru a se asigura o eficiență maximă a procesului de evaluare.
3. Evaluarea propunerii complete pe baza criteriilor de atribuire enumerate mai jos:

1. Relevanță (0-20)

- Relevanța contribuției la unul sau mai multe dintre obiectivele specifice ale programului LIFE și ale subprogramului vizat
- Măsura în care proiectul corespunde descrierii incluse în cererea de propuneri, inclusiv, după caz, priorităților specifice ale acesteia
- Soliditatea logicii generale de intervenție
- Măsura în care proiectul oferă beneficii conexe și promovează sinergii cu alte domenii de politică relevante pentru realizarea obiectivelor politicilor în domeniul mediului și al climei

2. Calitate (0-20)

- Claritatea, relevanța și fezabilitatea planului de lucru
- Caracterul adecvat al acoperirii geografice a activităților
- Calitatea planului de monitorizare și raportare a impactului
- Identificarea și mobilizarea părților interesate relevante
- Caracterul adecvat și calitatea măsurilor propuse pentru comunicarea și difuzarea proiectului și a rezultatelor acestuia către diferite grupuri-țintă

3. Impact (0-20)

- Ambiția și credibilitatea impactului preconizat în timpul și/sau în urma proiectului pe baza activităților propuse, inclusiv potențialele efecte negative asupra altor obiective specifice ale programului LIFE, cum ar fi asigurarea faptului că nu se afectează în mod substanțial respectivele obiective
- Durabilitatea rezultatelor proiectului după încheierea acestuia
- Potențialul ca rezultatele proiectului să fie replicate în aceleași sectoare sau locuri sau în alte sectoare sau locuri ori să fie extinse de către actori din sectorul public sau privat sau prin mobilizarea unor investiții sau resurse financiare mai mari (potențial catalitic)
- Calitatea măsurilor de exploatare a rezultatelor proiectului

4. Resurse (0-20)

- Componenta echipei de proiect – a unui consorțiu sau a unui beneficiar unic – în ceea ce privește cunoștințele și competențele de specialitate, aptitudinile și responsabilitățile, precum și caracterul adecvat al structurii de gestionare
- Caracterul adecvat al bugetului și al resurselor și coerența acestora cu planul de lucru propus
- Transparența bugetului, și anume o descriere suficientă a elementelor de cost
- Măsura în care impactul proiectului asupra mediului este luat în considerare și atenuat, inclusiv prin utilizarea achizițiilor publice verzi – Utilizarea unor metode recunoscute pentru calcularea amprentei de mediu a proiectului (de exemplu, metode PEF, OEF sau similare³⁹) sau a unor sisteme de management de mediu (de exemplu, EMAS) ar constitui un avantaj
- Raportul costuri-beneficii al proiectului propus

4. Acordarea de puncte pentru propuneri

Fiecare criteriu va primi între 0 și 20 de puncte. Punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu este de 10 puncte.

³⁹ De exemplu, PEFCR-uri/ OEFSR-uri. A se vedea lista disponibilă la adresa https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm.

Punctajul obținut la criteriul „Impact” va primi o pondere de 1,5: punctele primite de fiecare propunere pentru criteriul „Impact” se înmulțesc cu 1,5.

Pragul general de trecere, care se aplică sumei punctajelor obținute la fiecare criteriu și ponderate, este de 55 de puncte.

Proiectele de acțiune standard și, când este relevant și astfel cum se definește în cererea de propuneri, proiectele AT și „Alte acțiuni” primesc următoarele bonusuri exprimate în puncte:

- BONUS 1: proiectul propus oferă sinergii excepționale și promovează beneficii conexe semnificative între subprogramele LIFE (2 puncte).
- BONUS 2: proiectul este pus în aplicare în principal în regiunile ultraperiferice. Dacă anumite caracteristici regionale sunt relevante pentru nevoile abordate în cererea de propuneri, cum ar fi insulele în cazul deșeurilor, regiunile mari consumatoare de cărbune în cazul energiei curate etc., bonusul ar putea fi acordat și altor zone geografice cu nevoi și vulnerabilități specifice (2 puncte).
- BONUS 3: proiectul are la bază sau dezvoltă rezultatele altor proiecte finanțate de Uniunea Europeană (2 puncte).
- BONUS 4: proiectul oferă un potențial catalitic excepțional (2 puncte).
- BONUS 5: proiectul are în vedere o cooperare transnațională⁴⁰ în rândul statelor membre, care este esențială pentru garantarea îndeplinirii obiectivelor sale (2 puncte).

Bonusurile se bazează pe criterii da/nu. Nu se acordă puncte intermediare, ci 0 sau 2 puncte pentru fiecare propunere.

Cu alte cuvinte, numărul maxim de puncte pe care le poate obține o propunere este de 100, în cazul proiectelor de acțiune standard, și de 90, plus eventualele bonusuri, în cazul altor proiecte (și anume al proiectelor AT și al „Altora acțiuni”).

5. Efectuarea clasamentului și pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate.

Clasamentul propunerilor de proiecte va fi efectuat pe baza punctajului ponderat obținut la fiecare criteriu de atribuire și pe baza punctelor primite ca bonus, dacă există. Vor exista liste separate pentru diferitele subprograme și în cadrul fiecărui subprogram, când este relevant pentru proiectele legate de aspecte ale guvernantei și de noul Bauhaus european.

Lista proiectelor propuse pentru finanțare va fi întocmită pe baza propunerilor care au atins pragul minim și pentru care există un buget disponibil. În cazul egalității de punctaj, vor fi finanțate propunerile care au obținut cel mai mare punctaj la criteriul 3, „Impact”.

6. Lista de rezervă și marca de excelență

Lista de rezervă va cuprinde toate proiectele care îndeplinesc cerințele minime de calitate (și anume care obțin toate punctajele minime de trecere), dar care, dat fiind bugetul disponibil, nu pot primi finanțare. În cazul în care ar putea fi puse la dispoziție fonduri suplimentare, proiectele de pe listele de rezervă vor fi finanțate în ordinea clasamentului.

În cazul proiectelor de acțiune standard, proiectele de pe lista de rezervă vor primi o marcă de excelență în conformitate cu articolul 15 din Regulamentul LIFE.

---

⁴⁰ Prin „cooperare transnațională” trebuie să se înțeleagă atât cooperarea dintre țări/regiuni învecinate în ambele părți ale unei frontiere naționale, cât și cooperarea la un nivel transnațional/macroregional mai larg.

Lista proiectelor care au primit marca de excelență va fi transmisă, împreună cu o scurtă descriere a fiecărui proiect, serviciilor competente ale Comisiei, punctelor naționale de contact și membrilor Comitetului LIFE, în vederea distribuirii ulterioare către autoritățile responsabile cu gestionarea Fondului european de dezvoltare regională, a Fondului social european Plus și a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală.

Aceste proiecte ar putea avea posibilitatea de a fi finanțate în aceleași condiții (rată de cofinanțare, quantum și costuri eligibile) în care ar fi fost finanțate în cadrul programului LIFE.

4.2.2. Procedura în două etape pentru PAS

Pentru atribuirea PAS-urilor se va aplica o procedură de selecție în două etape. Procedura de atribuire este organizată în două etape: în prima etapă se prevede prezentarea unei note conceptuale, iar în a doua etapă se prevede, pentru notele conceptuale ale proiectelor cu o posibilitate rezonabilă de a primi un grant, depunerea unei propuneri complete. Această procedură nu ar trebui aplicată în 2021 și 2022.

4.2.2.1. Etapa 1: nota conceptuală

Solicitanții sunt rugați să prezinte o notă conceptuală în care să indice principalele elemente ale propunerii lor. Ei trebuie să indice sprijinul financiar solicitat.

1. În urma unei cereri de propuneri se depun note conceptuale.
2. Se verifică dacă notele conceptuale îndeplinesc criteriile de admisibilitate și eligibilitate.
3. Notele conceptuale sunt evaluate pe baza următoarelor criterii:

1. Relevanță și impact (0-20)

- Relevanța contribuției la unul sau mai multe dintre obiectivele specifice ale programului LIFE și ale subprogramului vizat
- Măsura în care proiectul corespunde descrierii tematice din cererea de propuneri
- Soliditatea logicii generale de intervenție a propunerilor
- Ambiția și credibilitatea impactului preconizat în timpul și/sau în urma proiectului pe baza activităților propuse, inclusiv potențialele efecte negative asupra altor obiective specifice ale programului LIFE. În analiza impactului se va ține seama de particularitățile proiectului și de acoperirea sa geografică, inclusiv, când este relevant, de nevoile specifice ale zonelor geografice cu vulnerabilități specifice, provocări de mediu și/sau constrângeri naturale.

2. Calitatea și resursele (0-20)

- Claritatea, relevanța și fezabilitatea planului de lucru
- Durabilitatea rezultatelor proiectului după încheierea acestuia
- Raportul costuri-beneficii al proiectului

3. Acordarea de puncte pentru notele conceptuale

Fiecare criteriu va primi între 0 și 20 de puncte. Pragul general de trecere, care se aplică sumei punctajelor obținute la fiecare criteriu, este de 12 din 40 de puncte. Notele conceptuale care nu ating pragul minim sunt excluse.

4. Pregătirea listei notelor conceptuale care urmează să fie reținute și invitația de depunere a unei o propuneri complete

Lista lungă a solicitanților invitați să depună o propunere completă va cuprinde notele conceptuale care au obținut cele mai mari punctaje în cadrul fiecărui subprogram și pentru

care suma contribuțiilor solicitate din partea UE este de două sau maximum trei ori mai mare decât bugetul disponibil. Raportul specific dintre contribuția solicitată din partea UE și bugetul disponibil va fi definit pe baza dimensiunii contribuțiilor solicitate, precum și a ratei de reușită a propunerilor complete depuse pentru un anumit subprogram în cadrul unor cereri de propuneri anterioare. Vor exista liste separate pentru diferitele subprograme și în cadrul fiecărui subprogram, pentru proiectele legate de aspecte ale guvernantei.

4.2.2.2. Etapa 2: propunerea completă

1. Se depun propunerile complete.
2. Se verifică dacă propunerile îndeplinesc criteriile de admisibilitate, eligibilitate, selecție și excludere. Ordinea verificărilor poate fi adaptată în conformitate cu Regulamentul financiar, pentru a se asigura o eficiență maximă a procesului de evaluare.
3. Propunerile complete sunt evaluate pe baza criteriilor de atribuire definite pentru procedura într-o singură etapă, luându-se în calcul și diferitele bonusuri.
4. Efectuarea clasamentului propunerilor și marca de excelență se vor aplica la fel ca în procedura într-o singură etapă descrisă în secțiunea 4.2.1.

4.2.3. Procedura în două etape pentru PS-uri

Procesul de depunere și selecție a PSPN-urilor și a PSI-urilor se bazează pe o procedură în două etape și se va aplica în toate subprogramele. Ar trebui astfel să se ușureze activitatea potențialilor solicitanți și să se asigure primirea de către aceștia a celor mai bune îndrumări pe parcursul procesului. Fluxul de lucru este structurat astfel încât să asigure elaborarea progresivă și calibrarea fiecărei propuneri. Principiul egalității de tratament a tuturor propunerilor se aplică în toate etapele procesului de evaluare.

Procedura în două etape se bazează pe depunerea unei note conceptuale, urmată de depunerea unei propuneri complete. Ea este structurată după cum urmează:

Etapa 1: nota conceptuală

1. În urma unei cereri de propuneri se depun note conceptuale.
2. Se verifică dacă notele conceptuale îndeplinesc criteriile de admisibilitate și eligibilitate.

Notele conceptuale sunt evaluate pe baza următoarelor criterii:

1. Punerea în aplicare a planurilor sau strategiilor

- Proiectul vizează punerea în aplicare a planurilor sau strategiilor menționate la punctul 4.1.2.

2. Acoperirea teritorială

- Punerea în aplicare a planului sau a strategiei vizate a Uniunii va acoperi o zonă teritorială vastă și reprezentativă, mai precis de nivel regional, multiregional, național sau transnațional. Se poate accepta și o abordare interurbană sau o scară teritorială mai restrânsă pentru PSI-uri care abordează gestionarea calității aerului, atâta vreme cât proiectul are un impact substanțial.

3. Coordonarea fondurilor complementare

- Activitățile vor mobiliza o finanțare complementară din cel puțin o sursă de finanțare disponibilă la nivelul Uniunii sau la nivel național sau privat și vor lua în considerare alte fonduri relevante existente la nivelul Uniunii Europene sau la nivel național sau privat.
- Finanțarea completează PSPN-urile și PSI-urile și este utilizată pentru sprijinirea și desfășurarea unor activități complementare necesare pentru punerea în aplicare

a planului sau a strategiei vizate.

- Mecanismele de coordonare a finanțării complementare sunt clar definite.

4. Implicarea unor părți interesate esențiale

- Părțile interesate esențiale vor fi implicate activ în punerea în aplicare a planului sau a strategiei vizate.

Fiecare criteriu va fi evaluat pe baza îndeplinirii sau a neîndeplinirii lui.

3. Lista proiectelor reținute

Toți solicitanții ale căror propuneri depuse îndeplinesc criteriile menționate mai sus vor fi invitați să depună propuneri complete.

Solicitanții respectivi vor fi de asemenea invitați să participe la o fază de întrebări și răspunsuri scrise, în cursul căreia pot adresa întrebări legate de pregătirea unei propuneri complete. La sfârșitul acestei faze, întrebările și răspunsurile vor fi publicate într-un mod anonimizat, pentru ca toți solicitanții să fie ajutați în mod egal la pregătirea propunerii lor complete. Când este cazul, întrebările și răspunsurile vor fi completate cu îndrumări referitoare la eventualele dificultăți tipice întâmpinate de către solicitanți și rezultate din notele conceptuale.

Etapa 2: propunerea completă

1. Se depun propunerile complete.
2. Se verifică dacă propunerile îndeplinesc criteriile de admisibilitate, eligibilitate, selecție și excludere. Ordinea verificărilor poate fi adaptată în conformitate cu Regulamentul financiar, pentru a se asigura o eficiență maximă a procesului de evaluare.
3. Evaluarea propunerii complete pe baza criteriilor de atribuire indicate în tabelul de mai jos:

1. Relevanță (0-20)

- Relevanța contribuției la unul sau mai multe dintre obiectivele specifice ale programului LIFE și ale subprogramului vizat
- Măsura în care proiectul corespunde descrierii tematice din cererea de propuneri
- Soliditatea logicii generale de intervenție
- Măsura în care proiectul oferă beneficii conexe și promovează sinergii cu alte domenii de politică relevante pentru realizarea obiectivelor politicilor în domeniul mediului și al climei

2. Calitate (0-20)

- Claritatea, relevanța și fezabilitatea planului de lucru
- Caracterul adecvat al acoperirii geografice a activităților
- Calitatea planului de monitorizare și raportare a impactului
- Identificarea și mobilizarea părților interesate relevante
- Caracterul adecvat și calitatea măsurilor pentru comunicarea și difuzarea proiectului și a rezultatelor acestuia către diferite grupuri-țintă

3. Finanțare complementară (0-20)

- Nivelul de mobilizare a altor fonduri complementare proiectului LIFE prevăzut (dintru cel minim necesar pentru eligibilitate), precum și probabilitatea mobilizării efective a acestora și legătura lor funcțională cu planul sau strategia care urmează să fie pusă în aplicare
- Calitatea mecanismului de coordonare pentru utilizarea optimă a altor fonduri, în special a fondurilor Uniunii, necesare pentru punerea în aplicare a strategiei/planului

vizat

- Identificarea, relevanța și fezabilitatea acțiunilor complementare necesare

4. Impact (0-20)

- Ambiția și credibilitatea impactului preconizat în timpul și/sau în urma proiectului pe baza activităților propuse, inclusiv potențialele efecte negative asupra altor obiective specifice ale programului LIFE, pentru a se asigura că nu se afectează în mod substanțial respectivele obiective
- Durabilitatea rezultatelor proiectului după încheierea acestuia
- Potențialul ca rezultatele proiectului să fie replicate în aceleași sectoare sau locuri sau în alte sectoare sau locuri ori să fie extinse de către actori din sectorul public sau privat sau prin mobilizarea unor investiții sau resurse financiare mai mari (potențial catalitic)
- Calitatea măsurilor de exploatare a rezultatelor proiectului

5. Resurse (0-20)

- Componenta echipei de proiect – a unui consorțiu sau a unui beneficiar unic – în ceea ce privește cunoștințele și competențele de specialitate, aptitudinile și responsabilitățile, precum și caracterul adecvat al structurii de gestionare
- Caracterul adecvat al bugetului și al resurselor și coerența acestora cu planul de lucru
- Transparența bugetului, și anume o descriere suficientă a elementelor de cost
- Măsura în care impactul proiectului asupra mediului este luat în considerare și atenuat, inclusiv prin utilizarea achizițiilor publice verzi – Utilizarea unor metode recunoscute pentru calcularea amprentei de mediu a proiectului (de exemplu, metode PEF, OEF sau similare⁴¹) sau a unor sisteme de management de mediu (de exemplu, EMAS) ar constitui un avantaj
- Raportul costuri-beneficii al proiectului

4. Acordarea de puncte pentru propuneri

Fiecare criteriu va primi între 0 și 20 de puncte. Punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu este de 10 puncte. Pragul general de trecere, care se aplică sumei punctajelor obținute la fiecare criteriu și ponderate, este de 55 de puncte. Nu sunt prevăzute bonusuri exprimate în puncte, cu excepția cazului în care proiectul propus acoperă în principal regiunile ultraperiferice.

Numărul maxim de puncte posibile este, așadar, de 100.

5. Efectuarea clasamentului și pregătirea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate.

Clasamentul propunerilor de proiecte va fi efectuat pe baza punctajului ponderat obținut la fiecare criteriu de atribuire.

Lista proiectelor propuse pentru finanțare va fi întocmită pe baza propunerilor care au atins pragul minim și pentru care există un buget disponibil.

În cazul egalității de punctaj, vor fi finanțate propunerile care au obținut cel mai mare punctaj la criteriul 3, „Impact”.

Dacă nu există un buget suficient pentru finanțarea tuturor propunerilor care au atins pragul minim, se va acorda prioritate propunerilor din partea statelor membre care nu au – încă – un

---

⁴¹ De exemplu, PEFCE-uri/ OEFSR-uri. A se vedea lista disponibilă la adresa https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm.

PSI finanțat, în cadrul subprogramului în chestiune, sau un PSPN specific, în cadrul subprogramului „Natură și biodiversitate”.

6. Lista de rezervă și marca de excelență

Lista de rezervă și marca de excelență se vor aplica la fel ca în procedura într-o singură etapă descrisă în secțiunea 4.2.1.

4.3. Granturile de funcționare

În conformitate cu Regulamentul LIFE, granturile de funcționare pot fi acordate în diferite cazuri:

1. În conformitate cu articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul LIFE sunt sprijinite anumite costuri de funcționare și administrative pentru entitățile nonprofit care contribuie la elaborarea, punerea în aplicare și asigurarea respectării legislației și a politicilor Uniunii și care își desfășoară activitatea în principal în domeniul mediului sau al climei, inclusiv al tranziției energetice.
2. La articolul 13 din Regulamentul LIFE se precizează că se pot acorda granturi organizațiilor menționate în anexa I la Regulamentul LIFE. Cuantumul granturilor de funcționare și al granturilor pentru acțiuni acordate acestor organizații în perioada 2021-2024 nu va depăși 6 milioane EUR.
3. Acordarea unor granturi de funcționare diferite de cele de la punctele 1 și 2 de mai sus este posibilă în cazuri justificate în mod corespunzător, astfel cum sunt definite la articolul 195 din Regulamentul financiar.

Cuantumul orientativ pentru granturile de funcționare în perioada 2021-2024 este de 55,5 milioane EUR.

Rata maximă de cofinanțare pentru toate diferitele tipuri de granturi de funcționare este de 70 % din costurile eligibile.

4.4. Procedura de depunere și de selecție în cazul granturilor de funcționare

Acordarea granturilor de funcționare se va baza pe următoarele:

- (1) Acorduri-cadru de parteneriat cu entități nonprofit și de asemenea, când este posibil, în urma unei analize a riscurilor, cu organizațiile menționate în anexa 1 la Regulamentul LIFE. Durata acordurilor-cadru de parteneriat va fi stabilită astfel încât să se păstreze un echilibru între nevoia de certitudine și stabilitate a beneficiarilor, nevoia de a se asigura o evoluție a parteneriatului și, în cazul granturilor de funcționare acordate entităților nonprofit, posibilitatea ca alte organizații să aibă acces la granturile respective.

În urma unei cereri de propuneri adresate partenerilor la acordul-cadru se vor încheia anual acordurile de grant specifice.

- (2) Granturi de funcționare anuale unice, când acordurile de parteneriat nu sunt posibile sau nu sunt adecvate.

Procedura de atribuire va fi organizată după cum urmează:

1. În urma unei cereri de propuneri se depun propuneri.
2. Se verifică dacă propunerile îndeplinesc criteriile de admisibilitate, eligibilitate, selecție și excludere. Ordinea verificărilor poate fi adaptată în conformitate cu Regulamentul financiar, pentru a se asigura o eficiență maximă a procesului de evaluare.

3. Evaluarea propunerii – propunerea de acord-cadru de parteneriat va fi evaluată pe baza criteriilor de atribuire enumerate mai jos:

a) Relevanță

- Relevanța contribuției la unul sau mai multe dintre obiectivele specifice ale programului LIFE
- Măsura în care planul de lucru propus corespunde politicilor relevante luate în considerare în cererea de propuneri
- Măsura în care propunerea demonstrează valoarea adăugată a UE

b) Formularea politicilor UE

- Măsura în care propunerea demonstrează o înțelegere aprofundată a procesului de elaborare a politicilor UE
- Măsura în care solicitantul îmbunătățește baza de cunoștințe și de dovezi, sprijinind astfel politicile Uniunii în domeniul mediului, al climei și al energiei
- Măsura în care solicitantul promovează integrarea politicilor din domeniul mediului, al climei și/sau al energiei și coerența cu alte politici, cum ar fi agricultura, transporturile, politica de coeziune
- Măsura în care solicitantul va servi drept canal între nivelul UE și societatea civilă, oferind contribuții coordonate la politici
- Caracterul adecvat al mijloacelor și structurilor menite să exprime preocupările cetățenilor UE și să asigure reprezentarea democratică a acestora în fața instituțiilor relevante

c) Punerea în aplicare a politicilor UE

- Măsura în care strategia propusă îmbunătățește punerea în aplicare și asigurarea respectării legislației UE în domeniul mediului, al climei și/sau al energiei la nivel local, la nivel de stat membru și/sau la nivel european
- Măsura în care solicitantul va servi drept canal între nivelul UE și societatea civilă, promovând și asigurând acceptarea implementării politicii
- Măsura în care solicitantul își utilizează rețeaua pentru a identifica obstacolele din calea implementării politicii la nivel național/regional, pentru feedback în materie de politici
- Caracterul adecvat și calitatea măsurilor propuse pentru comunicare și difuzare, în vederea creării unui efect de levier
- Măsura în care strategia propusă contribuie la asigurarea investițiilor pentru politicile din domeniul mediului, al climei și/sau al energiei, abordând externalitățile de mediu

d) Funcția de senzor

- Măsura în care propunerea contribuie la detectarea unor probleme noi sau emergente în domeniul mediului, al schimbărilor climatice și/sau al energiei și capacitatea propunerii de a analiza cauzele acestor probleme și posibilele lor efecte
- Capacitatea solicitantului de a propune soluții adecvate și de a oferi feedback sau de a îmbunătăți procesul de elaborare a politicilor cu privire la problemele noi sau emergente identificate

e) Dezvoltare organizațională

- Calitatea strategiei propuse în ceea ce privește satisfacerea nevoilor de dezvoltare organizațională identificate și abordarea domeniilor care necesită îmbunătățiri
- Măsura în care solicitantul reprezintă părțile interesate relevante și se străduiește să își dezvolte grupul de membri (bază de cetățeni sau membri)
- Măsura în care strategia de strângere de fonduri a solicitantului asigură diversificarea și durabilitatea organizației
- Analiza dependenței solicitantului de grantul de funcționare LIFE și elocvența strategiilor de abordare a acestei dependențe
- Raportul costuri-beneficii al lucrării propuse

Acordarea de puncte pentru propuneri

Fiecare criteriu va primi între 0 și 20 de puncte. Nu există un punctaj minim de trecere pentru fiecare criteriu.

Punctajul obținut la criteriul 4, „Funcția de senzor”, va primi o pondere de 0,25.

Punctajul obținut la criteriul 5, „Dezvoltarea organizațională”, va primi o pondere de 0,75.

Pragul general de trecere, care se aplică sumei punctajelor obținute la fiecare criteriu și ponderate, este de 45 de puncte.

În cazul egalității de punctaj, ordinea de prioritate va fi stabilită pe baza următoarelor principii:

1. au prioritate absolută propunerile axate pe un subiect care nu este luat în considerare în mod corespunzător de propuneri care au obținut punctaje mai mari;
2. apoi, solicitările sunt clasate în funcție de raportul costuri-beneficii pe care îl prezintă.

Efectuarea clasamentului și pregătirea listei finale a granturilor de funcționare care urmează să fie acordate

Clasamentul propunerilor de proiecte va fi efectuat pe baza punctajului obținut la fiecare criteriu de atribuire.

Lista granturilor de funcționare propuse spre acordare va fi întocmită pe baza propunerilor care au atins pragul minim și pentru care există un buget disponibil.

Clasamentul propunerilor, efectuat în funcție de punctajul obținut și de ordinea de prioritate după evaluarea ACP-ului, va constitui și ordinea în care vor fi clasați solicitanții după evaluarea propunerilor lor de acord de grant specific (AGS), adică nu se va stabili un nou clasament după evaluarea AGS-ului.

Pentru acordarea de granturi de funcționare unice se aplică următoarele criterii:

a) Relevanță

- Măsura în care programul de lucru propus corespunde acordului-cadru de parteneriat al ONG-ului solicitant, fiind necesar ca orice abatere să fie justificată

b) Calitatea propunerii

- Claritatea, relevanța și fezabilitatea planului de lucru propus
- Ambiția și credibilitatea impactului preconizat pe baza activităților propuse

c) Resurse

- Caracterul adecvat al organizării și gestionării activității
- Caracterul adecvat al bugetului și resurselor propuse și coerența acestora cu planul de lucru propus
- Echilibrul dintre venituri și cheltuieli

Fiecare criteriu va primi între 0 și 20 de puncte. Nu există un punctaj minim de trecere pentru fiecare criteriu. Pragul general de trecere, care se aplică sumei punctajelor obținute la fiecare criteriu, este de 35 de puncte.

4.5. Calendare orientative pentru cererile de propuneri

lunile	2021			2022			2023			2024		
	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12
PAS		☒		☒			☒			☒		
PSPN		☒		☒						☒		
PSI		☒		☒			☒			☒		
AT-CAP		☒		☒								
Alte proiecte AT		☒		☒			☒			☒		
Granturi de funcționare		☒			☒			☒			☒	
AA		☒		☒			☒			☒		

Cererile de propuneri pentru PAS-uri, PSI-uri, AA-PP pentru pregătirea PSPN-urilor și a PSI-urilor, ACS-uri vor fi lansate în fiecare an și/sau vor fi însoțite de o dată-limită anuală pentru depunerea proiectelor.

În ceea ce privește PSPN-urile, vor fi lansate cereri de propuneri în 2021, în 2022 și în 2024.

Cererile de propuneri pentru AT-CAP vor fi lansate în 2021 și în 2022.

Cererile de propuneri pentru AT-R vor fi lansate o dată la doi ani începând cu 2022.

Se așteaptă ca cererile de propuneri pentru AA-uri să fie lansate o dată pe an sau o dată la doi ani. Se așteaptă ca cererile de propuneri pentru granturi de funcționare să fie lansate anual. Acordurile-cadru de parteneriat pentru AA-uri și/sau granturi de funcționare vor fi încheiate, când este cazul, pe mai mulți ani.

5. ALTE FORME DE FINANȚARE

În scopul îndeplinirii obiectivelor stabilite la articolul 3 din regulament, pe lângă proiectele finanțate prin granturi identificate în secțiunea 4, programul LIFE poate finanța și prin alte forme de finanțare:

- proiecte, astfel cum sunt definite în secțiunea 5.4;
- activități puse în aplicare de Comisie pentru pregătirea, punerea în aplicare și integrarea legislației UE referitoare la mediu, climă și tranziția către o energie curată;
- asistența administrativă și tehnică acordată Comisiei în cadrul activităților de elaborare, punere în aplicare și monitorizare a programului.

Alte forme de finanțare pot consta în:

- contracte de achiziții publice;
- premii;
- activități de gestiune indirectă, inclusiv finanțare mixtă.

Cuantumul orientativ pentru proiecte finanțate prin alte forme de finanțare și instrumente financiare în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă pentru cele patru subprograme în perioada 2021-2024 este de 476 de milioane EUR.

Cuantumul orientativ pentru activități de asistență tehnică și administrativă pentru cele patru subprograme în perioada 2021-2024 este de 106 milioane EUR.

5.1. Contractele de achiziții publice

În conformitate cu articolul 5 din Regulamentul LIFE, programul LIFE poate finanța activitățile puse în aplicare de Comisie pentru a sprijini pregătirea, punerea în aplicare și integrarea legislației relevante a Uniunii din domeniul mediului, al climei și al energiei.

Astfel de activități puse în aplicare prin intermediul achizițiilor publice pot include:

- activități de informare și comunicare, cum ar fi campaniile de sensibilizare, relațiile cu mass-media, publicațiile, materialele de informare, traducerile, consultarea/implicarea părților interesate, atelierele, conferințele și susținerea schemelor/activităților participative, rețelele și platformele de bune practici;
- acordarea de sprijin pentru conceperea, elaborarea, punerea în aplicare și asigurarea respectării politicilor și a legislației, cum ar fi asistența științifică, juridică și tehnică, inspecțiile, consolidarea capacităților, evaluările *inter pares*, auditurile, evaluările, evaluările impactului, sistemele de tehnologie a informației, studiile, serviciile de consiliere, modelarea și elaborarea de scenarii.

5.2. Premiile

Premiile sunt contribuții financiare oferite ca recompensă în urma unui concurs.

Prin intermediul premiilor, Comisia promovează realizarea obiectivelor de politică ale Uniunii.

Premiile vor fi atribuite în conformitate cu principiile transparenței și egalității de tratament.

Condițiile de participare, modalitățile prin care câștigătorii își pot încasa premiul după ce acesta le-a fost atribuit și mijloacele adecvate de publicare sunt definite în raport cu premiul specific organizat.

Organizarea și gestionarea premiilor sunt incluse în calculul pragului minim de 85 %, prevăzut la articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE.

Printre premiile finanțate prin programul LIFE se numără, de exemplu, premiile „Frunza verde” (*Green Leaf*) și „Capitala verde” (*Green Capital*), Premiul european pentru întreprinderi, Premiul Natura 2000, stimulentele Pactului climatic etc.

5.3. Activitățile de sprijinire a investițiilor, inclusiv finanțarea mixtă

5.3.1. Sprijinul pentru finanțarea asistenței tehnice destinate investițiilor în domeniul mediului și al climei

În Planul de investiții al Pactului verde european se recunoaște că investițiile de înverzire și economia necesită, în general, o consolidare semnificativă a asistenței tehnice pentru constituirea proactivă a unei rezerve de investiții cu impact ridicat. În plus, se subliniază importanța asistenței tehnice pentru promovarea capitalului natural, a acțiunilor climatice și a soluțiilor bazate pe natură.

Rezerva de investiții cu impact ridicat ar trebui să se axeze pe proiecte de conservare, refacere, gestionare și îmbunătățire a capitalul natural sau de facilitare a eliminării dioxidului de carbon – în sprijinul Strategiei UE privind biodiversitatea, al Planului de acțiune privind economia circulară, al noii Strategii a UE privind adaptarea la schimbările climatice și al altor politici relevante.

Asistența tehnică din cadrul Platformei de consiliere InvestEU va avea ca scop sprijinirea proiectelor care au ca scop principal atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice și/sau protejarea și îmbunătățirea resurselor de capital natural, precum și dezvoltarea economiei circulare. Această asistență se va axa pe proiecte care contribuie la reziliența la schimbările climatice și/sau la asigurarea durabilității în gestionarea resurselor naturale.

În vederea constituirii acestei rezerve de proiecte și în vederea punerii în aplicare a proiectelor pe teren, vor fi instituite două acțiuni suplimentare și complementare:

- (1) Contribuția resurselor financiare la Platforma de consiliere InvestEU. Serviciile de consiliere vor identifica, dezvolta și pregăti proiectul pentru programul InvestEU. Scopul este să se promoveze și să se sprijine investițiile verzi și replicarea/extinderea proiectelor verzi ale căror obiective principale sunt adaptarea la schimbările climatice și/sau protejarea și îmbunătățirea resurselor de capital natural. Această contribuție va cuprinde, la cerere, și servicii de consiliere pentru înverzirea într-o mai mare măsură a altor proiecte de investiții.
- (2) Sprijin financiar ad-hoc sub formă de granturi (a se vedea secțiunea 4.1.3.3) sau finanțare mixtă (în cazul în care granturile sunt însoțite de resurse rambursabile de finanțare, cum ar fi împrumuturile, finanțarea prin capitaluri proprii sau sprijinul bugetar, finanțate prin surse diferite de LIFE).

5.3.1.1. Componenta verde a platformei de consiliere

Platforma de consiliere InvestEU va urmări să pună la dispoziție asistență tehnică proactivă de vârf, ca acțiune esențială de facilitare a înverzirii economiei și a investițiilor preconizate.

Platforma de consiliere InvestEU vizează investițiile care sunt necesare pentru punerea deplină în aplicare a politicilor și legislației UE în domeniul mediului și al climei și pentru abordarea provocărilor mai ample pentru mediu legate de protejarea și refacerea capitalului nostru natural care stă la baza economiei și a circularității acesteia, astfel cum se prevede în Pactul verde european.

Obiectivul contribuției LIFE la Platforma de consiliere InvestEU constă în acordarea de asistență pentru promotorii de investiții din sectorul public și privat și actorii conecși în identificarea și dezvoltarea proiectelor de investiții care contribuie la conservarea, refacerea, gestionarea și îmbunătățirea capitalului natural, contribuind și la eliminarea dioxidului de carbon și la reziliența la schimbările climatice, în sprijinul, de exemplu, al Strategiei UE privind biodiversitatea, al Planului privind economia circulară și al noii Strategii a UE privind adaptarea la schimbările climatice.

Vor fi identificați experți specializați – 1) direct pe piață și 2) prin intermediul partenerilor de consiliere – pentru asigurarea asistenței tehnice și a consolidării capacităților în vederea aducerii unei contribuții la identificarea și dezvoltarea de investiții verzi publice și private. La cerere, experții respectivi ar putea fi implicați în sprijinirea înverzirii altor investiții. Când este relevant, experții vor fi implicați în activități de formare reciprocă și de schimb de experiență pentru îmbunătățirea capacității de identificare, promovare și structurare a proiectelor de investiții verzi din întreaga UE.

După timpul necesar pentru constituirea nucleului de experți și pentru încheierea acordurilor cu partenerii de consiliere, se preconizează că mobilizarea experților va fi extrem de treptată.

Se vor desfășura, încă de la început, acțiuni menite să permită identificarea proactivă a posibilelor investiții și consolidarea capacităților părților interesate relevante.

Cuantumul destinat acestor servicii de consiliere va fi determinat de evoluția cererii. Conform estimărilor, cuantumul alocat serviciilor de consiliere în perioada 2021-2024 în cadrul subprogramelor „Natură și biodiversitate”, „Economia circulară și calitatea vieții” și „Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea” nu va depăși 35 de milioane EUR.

Acest cuantum va completa formele rambursabile de sprijin acordate în cadrul InvestEU și se va axa pe serviciile de asistență tehnică, iar finanțarea sa ar putea avea loc, după caz, în modul gestiunii directe sau al gestiunii indirecte.

Fondurile neutilizate vor fi realocate granturilor.

5.3.1.2. Sprijinul sub formă de finanțare mixtă

Când este potrivit, sprijinul care urmează să fie acordat investițiilor verzi va lua forma unor operațiuni de finanțare mixtă.

O operațiune de finanțare mixtă poate fi definită drept o combinație a diferite forme de sprijin:

- **cel puțin o formă de sprijin rambursabilă** (garanție bugetară și/sau instrument financiar) finanțată de InvestEU sau de alte surse de finanțare și
- **o formă de sprijin nerambursabilă** finanțată prin programul LIFE, care va respecta obiectivele de politică și criteriile de eligibilitate ale acestuia.

Componenta de grant LIFE va fi utilizată într-un mod strategic pentru atragerea de finanțare suplimentară pentru investiții importante. Prin punerea în comun a resurselor, finanțarea mixtă înmulțește posibilitățile de materializare a investițiilor, permițând fiecărui finanțator să obțină un oarecare efect de levier asupra fondurilor sale și asigurând o mai bună coordonare a sprijinului public de către Comisie și alți finanțatori pentru urmărirea obiectivelor de politică ale UE.

Finanțarea mixtă ar putea fi utilizată pentru facilitarea replicării proiectelor sau pentru sprijinirea identificării și a promovării posibilelor investiții verzi.

În cadrul programului InvestEU, finanțarea mixtă ar putea crea posibilități de încorporare și extindere în proiecte a protecției/îmbunătățirii capitalului natural, inclusiv a aspectelor legate de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea. Componenta de grant a unei operațiuni de finanțare mixtă poate stimula și mai mult impactul mai ridicat al obiectivelor de politică care sprijină partea nebankabilă a proiectelor sau care oferă o garanție mai mare investitorilor.

În cazul în care o operațiune de finanțare mixtă nu se va materializa, aceste fonduri vor fi utilizate pentru finanțarea granturilor. Fondurile neutilizate vor fi de asemenea realocate granturilor.

Cuantumul maxim alocat pentru componenta de grant a operațiunilor de finanțare mixtă va fi de 15 milioane EUR pentru perioada 2021-2024.

Comisia va prezenta anual Comitetului LIFE un raport privind studiile preliminare și posibila dezvoltare a operațiunii de finanțare mixtă.

5.3.2. *Sprijinul pentru finanțarea investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile*

Fondurile neutilizate pentru sprijin financiar vor fi realocate granturilor din cadrul subprogramului „Tranziția către o energie curată”.

5.3.2.1. Sprijinul financiar pentru asistența tehnică oferită investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile

Gestiunea indirectă a sprijinului financiar pentru asistența tehnică oferită investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile care vizează clădirile, economisesc energie și reduc emisiile, cum ar fi instrumentul ELENA⁴².

Acest instrument, gestionat de BEI în cadrul programului Orizont 2020 pentru perioada 2014-2020, este predecesorul subprogramului „Tranziția către o energie curată”. Prin ELENA se acordă granturi pentru asistența tehnică oferită investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile care vizează clădirile, transporturile urbane inovatoare și proiectele de mobilitate care economisesc energie și reduc emisiile.

În cadrul acestui instrument se acordă sprijin financiar pentru serviciile de dezvoltare de proiecte în legătură cu toate activitățile necesare pentru dezvoltarea și mobilizarea finanțării pentru un program de investiții, cum ar fi: studiile de fezabilitate, studiile de proiectare, structurarea programelor, planurile de afaceri, auditurile energetice, gruparea proiectelor mai mici pentru formarea unor pachete bancabile eligibile. Costurile legate de programul de investiții în sine, cum ar fi costurile pentru hardware, nu sunt eligibile.

Pentru punerea în aplicare a acestui tip de instrument este necesar să se încheie acorduri de contribuție specifice între Banca Europeană de Investiții (BEI) și Comisia Europeană. Instrumentul oferă sprijin financiar beneficiarului final în conformitate cu modalitățile definite în acordurile de contribuție.

Sprijinul pentru finanțarea asistenței tehnice oferite investițiilor în eficiență energetică și în energie din surse regenerabile nu poate să depășească 45 de milioane EUR pentru perioada 2021-2024.

5.4. Sprijinul pentru finanțarea altor acțiuni în cadrul gestiunii indirecte

În conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar, Comisia poate delega sarcini de execuție bugetară mai multor tipuri de parteneri, cum ar fi organizațiile internaționale, agențiile descentralizate și organismele de drept public, inclusiv organizațiile din statele membre.

Selectarea persoanelor și a entităților cărora li se încredințează executarea fondurilor Uniunii trebuie să fie transparentă și justificată de natura acțiunii și să nu genereze conflicte de interese.

În conformitate cu articolul 154 alineatul (3) din Regulamentul financiar, Comisia se asigură că entitățile cărora le sunt delegate sarcini de execuție bugetară demonstrează un nivel de gestiune financiară și de protecție a intereselor financiare ale UE echivalent cu cel al Comisiei.

Responsabilitatea finală pentru bugetul UE îi revine Comisiei, care informează Parlamentul European și Consiliul cu privire la operațiunile desfășurate de entitățile și persoanele responsabile.

5.4.1. Sprijinul financiar pentru alte activități de gestiune indirectă în domeniul mediului și al climei

În vederea acordării unui sprijin limitat pentru activități ad-hoc de interes comun, se poate semna un acord de contribuție ad-hoc cu organizații internaționale, agenții descentralizate și organisme de drept public, inclusiv organizații din statele membre.

Dintre activitățile de gestiune indirectă finanțate în trecut prin programul LIFE pot fi menționate, ca exemple, studiul realizat de OCDE pentru indicarea unor valori fiabile de disponibilitate de a plăti pentru evitarea efectelor nocive pentru sănătate legate de expunerea la

---

⁴² <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/>.

substanțe chimice și actualizarea recomandărilor și a informațiilor orientative privind riscurile pentru sănătate ale poluării atmosferice în Europa, puse în aplicare de OMS.

Lista neexhaustivă a acțiunilor planificate pentru perioada 2021-2024 cuprinde următoarele proiecte:

- schimbul internațional de informații cu privire la utilizarea celor mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru controlul emisiilor industriale – faza III –, care urmează să fie pus în aplicare de OCDE;
- planul de acțiune paneuropean pentru sturioni, care urmează să fie pus în aplicare de Secretariatul Convenției de la Berna (Consiliul Europei);
- actualizarea îndrumărilor privind planurile de acțiune pentru sănătate în caz de caniculă, care urmează să fie puse în aplicare de Organizația Mondială a Sănătății – Centrul European pentru Mediu și Sănătate (ECEH).

Cuantumul orientativ alocat acestui tip de acțiuni puse în aplicare în cadrul gestiunii indirecte de către DG Mediu și DG Politici Climatice este de 3 milioane EUR pentru perioada 2021-2024.

5.4.2. Sprijinul financiar pentru activarea investițiilor în eficiență energetică ale sectorului privat

Acord de contribuție cu UNEP pentru activarea investițiilor în eficiență energetică ale sectorului privat prin intermediul Grupului instituțiilor financiare pentru eficiența energetică (EEFIG) în cadrul capitolului 2. „Consolidarea neutralității climatice și a energiei curate” din anexa la Memorandumul de înțelegere dintre Comisia Europeană și Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu pentru perioada de cooperare 2020-2024, convenit între Comisia Europeană și UNEP.

Activitatea EEFIG aduce o contribuție semnificativă la accelerarea finanțării private a eficienței energetice, fiind în prezent axată pe Pactul verde european și desfășurată în cadrul Planului de redresare al UE.

Inițiativa de finanțare din cadrul Programului Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP FI) este însărcinată cu punerea în aplicare a unei părți a activităților EEFIG în conformitate cu modalitățile definite în acordurile de contribuție.

Sprijinul financiar acordat UNEP nu poate să depășească 0,6 milioane EUR pentru perioada 2021-2024.

5.5. Proiectele finanțate prin alte forme de finanțare care urmează să fie incluse în procentul de 85 % în conformitate cu articolul 9 alineatul (3)

În conformitate cu articolul 9 alineatul (3), cel puțin 85 % din bugetul programului LIFE se alocă granturilor, proiectelor finanțate prin alte forme de finanțare, în măsura specificată în programul de lucru multianual, și instrumentelor financiare sub formă de operațiuni de finanțare mixtă.

Activitățile care pot fi luate în considerare în calculul pragului minim de 85 %, prevăzut la articolul 8 alineatul (2) litera (a) sunt:

- premiile oficiale, inclusiv toate cheltuielile aferente (de exemplu, premiile „Frunza verde” și „Capitala verde”, Premiul european pentru întreprinderi, Premiul Natura 2000);
- acordarea de sprijin, schimburile de experți și crearea de rețele pentru îmbunătățirea participării diferitelor părți interesate la conceperea, punerea în aplicare și asigurarea respectării politicilor UE în domeniul mediului și al climei (de exemplu, Platforma pentru

regiunile carbonifere în tranziție energetică, Pactul climatic, Convenția primarilor privind clima și energia, Acordul privind orașele verzi, Piața de finanțare a eficienței energetice, Săptămânile europene ale energiei durabile, Forumurile pentru investiții în energie durabilă, Forumul industrial pentru energie curată dedicat surselor regenerabile de energie, activitățile de rețea în sprijinul punctelor naționale de contact LIFE, inclusiv formarea, activitățile de învățare reciprocă și evenimentele de schimb de experiență);

- consolidarea capacităților și formarea, precum și alte tipuri de sprijin pentru statele membre și alți actori însărcinați cu punerea în aplicare a legislației și politicilor UE, inclusiv asistență tehnică pentru identificarea și promovarea investițiilor verzi, evaluări *inter pares*, elaborarea de îndrumări și schimburi de bune practici [TAIEX-EIR Peer to Peer, cooperarea cu judecătorii naționali, consolidarea capacităților statelor membre în ceea ce privește elaborarea inventarelor naționale de emisii, Platforma europeană de reducere a riscurilor asociate investițiilor în eficiența energetică (DEEP) etc.];
- sprijin pentru colectarea de date, sisteme informatice, analize ale bazelor de date și organisme specializate prin care părțile interesate să poată accesa și/sau utiliza date referitoare la mediu și climă [de exemplu, studiul LUCAS, Sistemul de informare privind pădurile din Europa (FISE), Sistemul european de informații privind apa (WISE), Observatorul inovațiilor în domeniul emisiilor industriale, Rețeaua europeană de informare cu privire la speciile alogene (EASIN), Observatorul sărăciei energetice, baza de date a rezultatelor proiectelor LIFE];
- funcționarea adecvată și securitatea EU ETS (registrul Uniunii) și a aplicațiilor derivate (MRVA, PNE, rezerva pentru stabilitatea pieței), inclusiv a platformei de licitație;
- gestiunea indirectă cu organizații internaționale (cum ar fi OMS, OCDE, CONUSC, UNEP, FAO, AIE, BEI) în scopul realizării obiectivelor stabilite la articolul 3 din Regulamentul LIFE (de exemplu, gestiunea indirectă pentru asistența tehnică oferită investițiilor în eficiență energetică și energie din surse regenerabile care vizează clădirile și care economisesc energie și reduc emisiile).

Comisia va raporta anual Comitetului cu privire la quantumul alocat acestor proiecte în anul precedent.

6. FINANȚARE CUMULATIVĂ

În unele cazuri, fondurile LIFE pot fi utilizate ca adaos sau completare a fondurilor din alte programe ale UE sau pot fi combinate cu acestea din urmă, în scopuri precum promovarea, adăugarea sau pilotarea unor activități specifice în aspecte esențiale ale mediului sau climei din cadrul altor programe.

Aceste tipuri de finanțare vor viza crearea unor eforturi concertate, optimizarea sinergiilor și/sau urmărirea obiectivelor specifice ale programului LIFE. Scopul lor este de a asigura o mai mare eficiență a efectului de levier și de a permite o mai bună coordonare a sprijinului acordat beneficiarilor/destinatariilor finali.

Finanțarea cumulativă ar putea fi utilizată pentru finanțarea contribuției LIFE la cereri de propuneri, granturi specifice, cereri de oferte sau sprijin mixt finanțat în comun cu alte programe și instrumente financiare ale UE, de exemplu.

6.1. Modul de gestiune

Activitatea va fi gestionată direct de către Comisie sau de către o singură agenție executivă. Modul de gestiune indirectă va fi utilizat dacă este justificat de tipul de activitate în cauză.

6.2 Organismul de punere în aplicare

Dacă gestionarea acestor activități ar putea fi încredințată mai multor organizații, va fi selectată organizația care gestionează activități cu cel mai mare grad de asemănare, ținându-se seama de scopul și conținutul activităților.

6.3. Normele de punere în aplicare

Activitatea va fi gestionată ținându-se seama, pe cât posibil, de respectarea normelor în vigoare ale programelor în cauză.

În cazul existenței unor norme divergente și/sau în vederea evitării creării unei sarcini excesive pentru solicitanți, se vor alege normele care asigură eficacitatea punerii în aplicare, cea mai largă participare posibilă și un maximum de simplificare pentru potențialii solicitanți.

Toate cererile de propuneri sau de oferte trebuie promovate în mod corespunzător pe pagina web a programului.